

2133

Zusammenfassung der 3. Auflage

84
Z-36

4. Auflage
1895

2011

2003

ՀԱՍԱՐԱԿ ՎԵՐԾԱՆՈՒԹԻՒՆՔ

ՎԷՊԻ, ԱՌԱԿԻ, ՎԻՊԱԿԻ

ԵՒ

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆՔ

ԹԱՐԳՄԱՆԵԱԼ ԻԳԱՂԻԵՐԷՆԷ

معارف نظارت جلیله سنک : بخصتیله طبع اولمشدر

Կ. ՊՈԼԻՍ

ՏՊԱՐԱՆ, ՎԻՄԱԳՐԱՏՈՒՆ Գ. ՊԱՂՏԱՏԵԱՆ

1895

84

Z-36

ՀԱՍԱՐԱԿ ՎԵՐՇԱՆՈՒԹԻՒՆՔ

84

7.36

ՎԵՊՔ, ԱՌԱԿՔ, ՎԻՊԱԿՔ

ԵՒ

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆՔ

282

ԹԵՐԳՄԱՆԵԱԼ ԻԳԱՂԻԵՐԷՆԷ

معارف نظارت جلیله سنک وخصتیه طبع اولمشدر

Կ. ՊՈԼԻՍ

ՏՊԱՐԱՆ, ՎԻՄԱԳՐԱՏՈՒՆ Գ. ՊԱՂՏԱՏԵԱՆ

1895

Օգոստինոսին ծնօղք մնացին առանց տան և
առանց կահ կարասեաց, և կուլային կողբային
որ իրենց զաւակին անհնազանդութեան պատճա-
ռաւ կործանման մէջ ինկեր էին:

Բ.

ԿՈՅՐՆ ԵՒ ԻՒՐ ՇՈՒՆԸ

Խեղճ կոյր մը քաղցէ կը տառապէր զի չէր
կարող աշխատիլ: Իւր փոքրիկ շան ճիտը չուան մը
կապեց, և ուշիմ կենդանին իւր տէրը խտրու
ճամբաներուն մէջ: Անցորդք գլթալով կոյրին վրայ
հաց կուտային, և նա իր առաջնորդին հետ մէ-
ջերնին կը բաժնէր զայն: Երբ ծեր տէրը մեռաւ,
հաւատարիմ կենդանին նստաւ գերեզմանին վրայ
և հոն անօթութենէ մեռաւ:

Գ.

ՀԱՄԵՍՏՈՒԹԻՒՆ

Օր մը Արնոլ ճամբուն վրայ երկսայրի դանակ
մը գտաւ: Ուրախ եղաւ քանզի երկար առենէ է
վեր կը բաղձար դանակ մ'ունենալ: Փորձոյ համար
չուտ մը գնաց անտառի մը մէջէն ցուպ մը
կտրելու:

Հոն մարդ մը տեսաւ որ գետինը կը նայէր
և բան մը կը փնտռէր:

Արնոլ անոր մօտեցաւ եւ հարցուց թէ ար-
դեօք բան մը կորսուած էր մի:

Անտարակոյս տղաս, պատասխանեց անցորդը,
աղւոր երկսայրի սատափէ կոթով դանակ մը
կորսնցուցի:

Առնոլ ձեռքը գրպանին մէջ խօթեց, գտած
դանակը առաւ և անոր տիրոջը տուաւ:

Պզտիկ Արնոլ արդար տղայ մի էր:

Դ.

ԽՈՋԵՄ ԵՂԻՐ

Մինչդեռ Լուի կը խաղար ճամբուն վրայ,
կառապան մը կեցուց իւր կառքը տղուն քով:

Հետաքրքրութենէ դրդեալ տղան մօտեցաւ
ձիուն քով դիտելու համար կենդանին, որն որ
իրեն շատ փառաւոր կ'երեւար:

Կառապանը ըսաւ. Չաւակս, ձիուն մի' մօ-
տենար, չար կենդանի մի է այն:

Բայց փոխանակ մտիկ ընելու կառապանին
ազգարարութեան, Լուի սկսաւ խրտեցնել զայն
ձեռքին ցպովը:

Ձիուն համբերութիւնը հատնելով կից մի նե-
տեց, որն որ գետնին վրայ փռեց տղան և գլուխը
չարաչար վիրաւորեց:

Լուի երեք շաբաթ հիւանդ պառկեցաւ և չկրցաւ անկողնէն ելլել, ինչ որ չէր պատահեր եթէնա նուազ հետաքրքիր և աւելի խոհեմ ըլլար :

Ե .

ՅՈՐԵՆԻ ՀԱՍԿԵՐ

Հողագործ մը իւր կրտսեր որդւոյն Կիւսդավի հետ, օր մը գնաց տեսնելու թէ ինչ վիճակի մէջ էին իւր հունձեր :

Երբ հասան յարտօրայտ տեսան որ հասկերէն ումանք կանգուն կը կենային մինչ այլք ծանրաբար կը ծռէին ի գետին :

Կիւսդավ զայն տեսնելուն պէս դոչեց . Մեղք որ այս հասկերը հողին վրայ կը խոնարհին : Ինչ աղւոր են այն հասկեր որք ժրաժիր ու շիտակ կը կանգնին :

Հայրը երկու հասկ առաւ և ձեռքին մէջ ձմեց որպէս զի հունտը դուրս ելլէ, և ըսաւ . Տե՛ս տղաս, այս գետնաքարչ հասկերը լի են ցորենով, քանզի ծանրութենէ կը հակի իրենց գլուխը, մինչդեռ գոռոզաբար բարձրագլուխ հասկեր հունտ չ'ունին և անպետ են :

Երբ ամբարտաւանութիւն գլուխ բարձրացնէ յայտնապէս ունայն է գլուխն այն :

Զ .

ՄԵՂՈՒ ԵՒ ԱՂԱՒՆԻ

Մեղու մի աղբիւրէն ջուր խմելու ատեն հոսանքը զինք քչեց տարաւ :

Աղանի մի, աղբերական քով ծառի մը ոստոց վրայ կեցած, զայս տեսնելով, կտուցովը մի քանի տերեւ բրցուց, ջրին մէջ ձգեց :

Միջատը կրցաւ այս ծածանեալ տերեւոց վրայ հեծնել եւ ցամաք ելլել :

Քանի մի օր ետքը, աղանին նոյն ծառին վրայ կեցած էր երբ մի որսորդ զայն տեսնելով նշան առաւ հրացանով և մերձ էր զէնքն արձակելու . բայց մեղուն որ չ'էր մոռցեր իրեն մատուցած ծառայութիւնը, գնաց որսորդին թեւը խածաւ :

Ցաւէն որսորդին ձեռքը շարժեցաւ և հրազէնքին հարուածն պարապ ելլելով, աղանին փրկեցաւ :

Բարիք մի երբէք չկորսուիր :

Է .

ԿՐԵՒՈՐՆ ՅԱՌԱՋ ՔԱՆ ԶՀԱՃՈՅԱԿԱՆՆ

— Կա՞յ մի կենդանեաց մէջ քան զմերն օգտարագոյն մի ցեղ ըսաւ օր մը մեղուն առ մարդն :

— Ստուգիւ, պատասխանեց նա:

— Ո՞րն է:

— Ոչխարն, զի անոր բուրդն ինձ պիտանի է մինչդեռ քու մեղրդ միայն հաճելի է:

Կենսական իրաց մէջ պիտանացուն նախապատիւ սեպելու ենք, յետոյ օգտակարն, իսկ յետին տեղին տալու ենք հաճոյից:

Բ.

ՏՂԱՅ ԵՒ ՏԱՆՏԱԿԻ ԿՏՈՐ

— Ո՛հ, մայր, կ'ըսէր տղայ մը, այս ինչ հրաշալի բան է. տե՛ս սա կաղնիի կտորը որ նարնջի հոտ կը բուրէ:

— Գիտցի՛ր, տղաս, թէ ինչու:

— Անտարակոյս բնութեան կամքն այս էր:

— Ոչ տղաս, քիչ մը մտածէ և կը գտնաս այս երեւոյթին պատճառն:

— Ոհ, մայր, որքան որ մտածեմ, անկարելի է ինձի գտնել զայն:

— Զաւակս, այս փայտի կտորը նարինջներու հետ 'ի միասին մէկ տուփի մէջ պահած էի: Անոնց անուշահոտութենէն առեր է. տե՛ս թէ լաւ ընկերութեան մը մէջ մարդս ինչ կրնայ վաստկիլ:

Թ.
La faim assaisonne tous les mets
Ա Պ Ո Ւ Ր

— Այս ապուրը գէշ է, կ'ըսէր Պօղոս մէկդի դնելով դգալը, ա՛լ չեմ ուզեր:

— Ժամանակ չունիմ հիմակ ուրիշ ապուր եփելու, պատասխանեց մայրը, այս իրիկուն լաւագոյն ապուր մը կուտամ քեզի:

Ճաշէն ետքը, տղան տարաւ արտը և քանել տուաւ մինչեւ արեւուն մարը մտնելու ատենը:

Ի դարձին Պօղոս ապուրէն ախորժեցաւ և երկու պնակ կերաւ:

Մայրը սկսաւ խնդալ և ըսաւ. ճաշին ապուրն է որ կերար, եթէ միջօրէին ապուրէն աւելի լաւ կը թուի քեզի, պատճառն այն է որ դուն շատ աշխատեցար, և աշխատութիւն ախորժակը կը սրէ:

Ժ.

Ա Ն Ձ Ր Ե Ի

Վաճառական մը տօնավաճառէն կուգար: Ձի հեծած էր և կռնակը զետեղած իւր պարկը լի գրամով: Սաստիկ անձրեւ կը տեղար և խեղճ մարդը մինչեւ ոսկրոտիքը թրջած էր: Ասոր համար կը գանգատէր որ Աստուած այնպիսի գէշ օդի մը զինք վիճակել տուած էր իւր ճամբորդութեան պահուն:

Քիչ ատենէն հասաւ թաւուտ անտառի մը մէջ, և իւր ճամբուն եզերքը աւազակ մը տեսնելով, վախէն մահուան դուռը հասնելու եղաւ: Գողը հրացանով նշան առաւ և կրակ պարպել ուզեց: Բայց վառօդը թրջած ըլլալով, հրացանը կրակ չառաւ, և վաճառականը ձին մտրակելով կրցաւ բարեբաղդաբար ազատիլ:

Երբ ապահով տեղ հասաւ, ինքն իրեն ըսաւ. Որքան սխալ եմ գործեր չհամբերելով անձրեւին ինչպէս ամենայնի զոր Նախախնամութիւնը մեզ կուտայ: Եթէ օդն ըլլար չոր և գեղեցիկ, հիմակ մեռած կ'ըլլայի: Կինս և աղաքս ի զուր իմ վերադարձիս պիտի սպասէին: Անձրեւն որ ինձ գանգատ կը ներշնչէր, իմ կեանքս և ինչքս փրկեց կորստենէ:

ԺԱ.

ԱՂԲԻԻՐ

Պզտիկ Կիյեօմ ամառուան օր մը արտերուն մէջէն կ'երթար: Օդը շատ տաք էր, ազուն այտերէն կրակ կը ցայտէր և ազբիւրի պէս քրտինք կը թափէր երեսն ի վար: Խեղճը ծարաւէ կը մեռնէր: Մէյ մ'ալ ազբիւրի մը քով հասաւ որուն արծաթափայլ ջուրը կը բխէր ժայռի մը ստորոտէն, գեղեցիկ կաղնիի մը շուքին տակ:

Կիյեօմ մէկէն յարձակեցաւ այս սառնորակ

ջուրին քով, խմեց և յուշաթափ գետին ինկաւ: Հիւանդ հասաւ իր հօրը տունը, և սոսկալի ջերմէ բռնուած պառկեցաւ:

— Ո՛հ, կ'ըսէր հառաչելով իւր դառնաղէտ անկողնոյն վրայ. որո՞ւ մտքէն կ'անցնէր ի տես այն գեղեցիկ ազբիւրին որ այնքան դժնդակ թոյն մը տածէր:

Հայրը լսելով այս խօսքերն ըսաւ.

— Ոչ եթէ ազբիւրն, որոյ ջուրն է վճիտ, պատճառ է քու հիւանդութեանդ, այլ քու անխոհեմութիւնդ: Պէտք էր որ յիշէիր իմ յաճախ քեզի ըսածս թէ հարկ չէ պաղ բան խմել երբ մարդս տաքութենէ կը տառապի:

ԺԲ.

ԿԱՐՄԱՓՈՂ

Թըկ թըկ կը զարնէր պզտիկ կարմրափող թուշուն մը հողագործի մը պատուհանին.

— Բաց կ'ըսէր, կ'աղաչեմ, բաց ինծի լուսանցդ. ձիւն կը տեղայ, քամի կը փչէ, ու անօթութենէ կը մեռնիմ:

Հողագործը գթալով պատուհանը բացաւ: Գեղանի թուշունը ներս մտաւ և սկսաւ ժողվել հացի փշրանքներն որ սեղանէն ինկեր էին: Քիչ ատենէն այնքան ընտանեցաւ տան տղոց հետ որ

անոնց տուած կուտերը իրենց ատերուն մէջ կ'ուտէր :

Բայց երբ ձիւնը հալեցաւ, գարուն եկաւ և արտերը ծաղկներով ծածկեցան :

Հողագործը բացաւ պատուհանը և իւր փոքրիկ հիւրն թռաւ մօտիկ անտառը, ուր որ իւր բոյնը դրաւ, ի գոհունակութիւն ընտանեաց որ նորա ուրախարար երգերն լսելով կ'զմայլէին :

Չմեռն վերադարձաւ և կարմրափողն վերստին եկաւ, իւր ընկերն իւր հետը բերելով :

Երկու փոքր թռչունները վստահաբար մտան տնակին մէջ և իրենց չորս գին կը նայէին առանց խորշելու : Հողագործն ու իր տղաքը շատ ուրախացան զանոնք տեսնելով, և տղայք կ'ըսէին .

— Այս պզտիկ թռչունները մեր առջեւ կը թռչտին իբրեւ թէ մեզի ըսելու բան մ'ունենան :

— Եթէ խօսիլ կրնային, պատասխանեց հայրը, ձեզի կ'ըսէին . Բարեսրտութիւն է ծնօղ վստահութեան :

ԺԳ.

ԱԿՆ ԱՍՏՈՒԾՈՅ

Օր մը որ Ֆրէարիք և Աննա մինաւորիկ տունն էին, Ֆրէարիք քրոջը ըսաւ .

— Եկո՛ւ, շատ մը ուտելիքներ գտայ զորոնք կրնանք կլլել առանց մեր մօրը գիտութեան :

— Շատ աղէկ, պատասխանեց Աննա, եթէ կարենաս տանիլ զիս այնպիսի տեղ մը ուր ոչ ոք զեզ կը տեսնէ :

— Հապա, ըսաւ եղբայրը, քովտի պզտիկ ենեկին մէջ մեղրի փեթակ մը կայ որ մեզի սքանելի հացի շերտիկներ կրնայ հայթայթել տալ :

— Դրացին որ բակը փայտ կը կտրէ, անվրէպ կրնայ մեզ տեսնել :

— Ուրեմն խոհանոցը երթանք, դարանին մէջ անուշիկ սերի աման մը կայ :

— Դիմացի պատուհանին առջեւ մանօղ կինը կրնայ տեսնել զմեզ :

— Լա՛ւ, բայց եթէ մթերքը խնձոր առնու երթանք, այնքան մթին է որ ոչ ոք կրնայ զմեզ տեսնել :

— Կարծե՞ս թէ իրօք, սիրելիս, ոչ ոք զմեզ հոն կը տեսնէ : Չե՞ս գիտեր թէ մի աչք կայ որ կը ծակէ պատերը և որուն համար խաւար չկայ :

Ֆրէարիք մոմտաց և իւր յանցանքն հասկցաւ :

— Իրաւունք ունիս, քորիկ, պատասխանեց իմ միտքս եկած չէր : Աստուած զմեզ կը տեսնէ անդ իսկ ուր ոչ մի աչք մարդկեղէն չէ կարօղ թափանցել : Վասն այսորիկ պիտի ջանամ ոչ երբեք չար գործելու :

ԺԳ.

ԱՐՁԱԳԱՆԳ

Ատուֆ չէր գիտեր տակաւին թէ արձագանգն ինչ էր: Օր մը որ դաշտը ելած էր սկսաւ գոչել.

— Հո՛, հո՛, հո՛:

Անմիջապէս մօտիկ անտառէն նոյն ձայնն լսեց.

— Հո՛, հո՛, հո՛:

Տղան զարմանքով սկսաւ գողալ եւ գոչեց.

— Ո՞վ ես դուն:

Ձայնը պատասխանեց.

— Ո՞վ ես:

Ատուֆ բարկացաւ և զայրացմամբ ըսաւ.

— Դուն անպիտան տղայ մ'ես:

— Անպիտան տղայ, կրկնեց ձայնը անտառին խորէն:

Եւս առաւել զայրացած, Ատուֆ նախատական խօսքերն կրկնապատկեց, զորս արձագանգն իրեն վերագարձուց ճշգիւ:

Բարկութեամբ լցուած բոլոր անտառը պտտեցաւ մացառներուն մէջ փնտռելով պղտիկ տղան զոր կարծէր հոն պահւրտած, որպէս զի վրէժը առնէ: Սակայն բնականաբար ոչ ոք գտաւ անդ:

Այս ապարդիւն խուզարկութենէ ետեւ Ատուֆ տուն դարձաւ և իր մօրը պատմեց թէ չար տղայ մը անտառին մէջ պահւրտած էր և զինքը անարգած: Մայրը պատասխանեց.

— Ձաւա՛կս, դուն ինքզինքդ կ'ամբաստանես. քանզի իսկովին քու խօսքերդ լսեցիր. ինչպէս որ յաճախ քու պատկերդ ջրին մէջ տեսած ես, նմանապէս լսեցիր քու բնիկ ձայնիդ հնչումը: Եթէ սիրուն խօսքեր ըսած լինէիր, սիրուն խօսքեր լսած պիտի լինէիր:

ԺԵ.

ՎԱՐՁՔ ՍԱԿԱԻԱՊԵՏՈՒԹԱՆ

Մեծ սովի մը միջոցին, հարուստին մէկը բերել տուաւ իւր բնակած քաղաքին ամէն աղքատ տղայքը և ըսաւ.

— Ահաւասիկ մի կողով հաց, իւրաքանչիւր մէկմէկ հատ առէք, և ամէն օր նմանապէս կուտամ ձեզ մինչեւ որ Աստուած հաճի լաւագոյն օրեր շնորհել:

Տղայք յարձակեցան կողովին վրայ. քանզի իւրաքանչիւր մեծագոյն նկանակն կ'ուզէր առնել: Երթալու ատեն մոռցան իսկ շնորհակալութիւն մատուցանել իրենց բարերարին: Միայն եգուարդ անունով պղտիկ տղայ մը, մաքուր հագուած, հեռուն կայնած էր համեստաբար: Երբ իւր ընկերքը մեկնեցան, մնացած պղտիկ հացն առաւ և մեծատան ձեռքը պագաւ:

Երկրորդ օրը տղայք առջի օրուան պէս գէշ

յանձնուած հարստութենէն և ստակի գումարներէն մաս մը գողցած և իւրացուցած էր: Եւ յաւելին թէ զանոնք զգուշութեամբ կը պահէր սենեակի մը մէջ որ երկաթէ ստուար գրամբ փակուած էր:

Իշխանը իւր մտերմին այցելութեան երթալով, իրօք գաղտնի գուռ մի տեսաւ նման իրեն զրուցուածին: Բանալ տուաւ և ապշեցաւ մնաց տեսնելով մի սրինգ, մի ցուպ, մի մախաղ և այլ հովուական ցնցոտիք:

Գանձապետը իւր տիրոջ զարմանքը տեսնելով, ըսաւ.

— Տէր իմ, աղայութիւնս անցուցի ոչխարներ արածելով: Գու, ո՛վ իշխան, իմ հնուց վիճակս ձգել տուիր, հիմակուան կարեւոր պաշտօնս ինձ յանձնելու համար: Ամէն օր այս սենեակին մէջ կ'առանձնանամ և մի ժամ կ'անցնեմ խորհելու իմ վաղեմի վիճակիս և կրկնելու սրնգահար երգերն զորս հաճութեամբ կ'եղանակէի ի գովութիւն և ի փառս Արարչին: Կը տեսնեմ թէ սուտ ամբաստանութիւնք բրած են իմ վրաս առ քեզ: Հրաման տուր ինձի որ գործէ քաշուիմ և դառնամ իմ երկիրս ուր անցուցի կենացս երջանկագոյն տարիներն:

Իշխանը իւր պաշտօնէին մեծամեծ առաքիչութիւնքն հաճութեամբ տեսաւ և անոր բանասարկուաց դէմ շատ բարկացաւ: Իւր գանձապետն օղջագուրեց, բայց փոխանակ հրաման տալու որ

հեռանայ, իւր պաշտօնին մէջ վերահաստատեց և նոր պատիւներ շնորհեց նմին:

ԺԸ:

Պ Ա Յ Տ

Գիւղացի մի իր թովմաս օղուն հեռ գաշտին մէջէն կ'անցնէր: — Տե՛ս, ըսաւ անոր, ահաւասիկ գեանին վրայ պայտ մը կայ, ա՛ռ:

— Ո՛հ, պատասխանեց թովմաս, ատանկ փոքր բանի մը համար ծռիլը չ'արժեր:

Հայրը բան չըսաւ, պայտն առաւ ու գրպանը դրաւ: Մօտիկ գիւղը հասած ատենը մի քանի ստակի ծախեց զայն պայտարին և այն ստակով կեռաս գնեց:

Յետոյ իրենց ճամբան շարունակեցին: Արեւը ջեռուցիչ էր և հեռուանց ոչ տուն, ոչ անտառ, ոչ աղբիւր կ'երեւար: Թովմաս ծարաւէ կը մեռնէր և դժուարաւ կը քալէր:

Հայրը որ առ ջեռէն կ'երթար, գաղտուկ գեանին վրայ կեռաս մը ձգեց: Թովմաս վաղեց առաւ զայն և անյագուրդ կերաւ: Քանի մը քայլ անդին երկրորդ մի կեռաս հօրը ձեռքէն ինկաւ, և թովմաս նոյն աճապարանօք առաւ լափեց զայն: Այս գործողութիւն շարունակեց մինչև որ բոլոր կեռասները հատան:

Երբ տղան վերջին կեռասը բերանը գրաւ,
հայրը դարձաւ ըսաւ .

— Տե՛ս տղաս, դուն մի անգամ ծռիլ շու-
զեցիր պայտն առնելու, և քսան հեղէ աւելի ծռե-
ցար կեռասները վերցնելու որք պայտին գնովը
ծախու առնուեցան: Գիտցիր թէ ամենափոքր
բաներ իրենց արժէքն ունին և պէտք չէ որ ա-
նարգուին:

ԺԹ.

Ս Ո Ւ Ն Կ Յ Ր

Օր մը մէկ բարի մայր իւր Կատարինէ ազլի-
կը զրկեց անտառը սուսկ ժողվելու զորս աղուն
հայրը շատ կը սիրէր:

— Մայր, գուցեց ազլիկը անէն ներս մանե-
լուն, սքանչելի սուսկեր ժողվեցի: Տե՛ս, կրկնեց
կողովը բանալով, ծիրանուոյ պէս կարմիր են և
կարծես թէ մարգրտայեռ զարգարուած: Կար
նաեւ թուլս գէշ սուսկեր քու բերածներուդ պէս,
բայց ես չուզեցի առնել բերել:

— Խեղճ աղայ, գուցեց մայրը սարսափա-
հար. այս գեղեցիկ սուսկերը սոսկալի թոյն մը
ունին, մինչ քու անարգածներդ միայն ուտելի
են, թէպէտ տեսքով վտիտ ըլլան: Այսպէս են,
աղաս, աշխարհի շատ բաները: Համեստ առաքի-

նութիւնք փայլ չեն ունենար. իսկ փայլուն թե-
րութիւնք անմտաց զարմանքն կը զրգուեն:

Ի.

Հ Ն Ի Կ Ի Մ Ը Յ Ա Ր Պ Ի Կ Ո Ւ Թ Ի Ի Ն Ը

Հնգիկ մը հիւզը դարձած պահուն տեսաւ որ
չորնալու համար արեւի գէժ կախած որսը անհետ
եղած էր: Գողին հեաքը գտնելու ետեւէ ե-
ղաւ և անտառաց մէջ զանիկայ փնտուեց: Հոն
շատ մարդոց պատահեցաւ որոյ հարցուց թէ ար-
դեօք տեսնո՞ր էին ճերմակ մէկը, կարճահասակ և
ձերուկ, հրազէնը ձեռքը, ու պոչը կտրած փոք-
րիկ շուն մը հետն առած: Այս մարդիկ այո՛ ը-
սին, և որովհետեւ ըսաւ թէ այն մարդը իր որսը
գողցած էր, հարցուցին իրեն թէ ինչպէս կրնար
ճիշդ նկարագրութիւն ընել մարդու մը զոր հա-
ւանորէն երբէք տեսած չէր: Հնգիկը ըսաւ .

— Հեաքը կը ցուցնեն թէ գողին բխամառը
դուրս ցցուած է. հետեւաբար ճերմակ և ոչ գու-
նաւոր է նա: Պէտք էր կարճահասակ ըլլալ, քան-
զի որսիս հասնելու համար վրայէ վրայ քարեր
գիղցած էր: Մերձակայ և տարտամ քայլերու նշան-
ներէն կը հասկընամ թէ ծեր էր, և հաստ հրազէն
կրօղ, ոչ եթէ հասարակ հրացանակիր, քանզի
ծառի մը կռթնցուցած էր զայն և զէնքին հաս-

տափողը ծառին կեղեւը փրցուցած : Հետք կը հաստատեն նաեւ թէ իրեն ընկերացող շունը փոքրիկ էր . և զի նստած էր նա աւաղին վրայ մինչ իւր տէրը իմ որսս կը խլէր , նոյն աւաղէն կը տեսնեմ թէ շան պոչը կտրած էր :

ԻՍ .

Մ Ե Խ Ա Կ

Պարտիզպան մը սքանչելի մեխակ մը տնկած էր որու վաւ երանգն և անուշահոտ բուրմունքը զամէն մարդ կ'զմայլեցնէին :

Մեծատուն մի օր մը եկաւ իր կնոջ հետ պարտէզը պատելու և մեխակները զննեց :

Այրը ըսաւ .

— Այս մեխակին գոյները ինձ հասարակ կը թուին , բայց հոտը պատուական է :

— Ոչ , պատասխանեց կինը , ըսածիդ բոլորովին հակառակն է , մեխակին գոյները գեղեցիկ են , բայց մեզք որ հոտ չունի :

Պարտիզպանը որ այս հակասական խօսքերէն բան չէր հասկնար , վերջապէս տեսաւ թէ այրը կարծատես էր և կինը սաստիկ հարբուխ եղած :

Այսպէս է ամէն ինչ կենաց մէջ : Մարդիկ յաճախ կը գործովն զայն զոր չեն կարօղ հասկնալ :

ԻՒԲ .

Շ Ա Գ Ա Ն Ա Կ

Մատթէոս շատ որկրամոլ տղայ մ'էր : Օր մը տեսաւ շուկան աղւոր շագանակներ : Ամենեւին շագանակ չկերած ըլլալով , վաճառօղ կնոջ հարցուց թէ այն թուխ միրգերն լա՞ւ էին արդեօք :

— Կարծեմ թէ շատ լաւ են , ըսաւ կինը աղուն : Գնէ՛ , տէր իմ , տեսնես թէ ինչ համեղ են , մանաւանդ երբ տաք մոխրի մէջ եփես :

Դժբաղդաբար Մատթէոս արդէն իւր ստակը վատնած էր ուրիշ անուշեղինաց : Սպասեց որ կինը կռնակը դարձնէ և ձեռքը շագանակի կողովին մէջ խօթեց , ափ մը լեցուն առաւ փախաւ :

Տուն դառնալով , խոհանոցը գնաց ուր մարդ չկար , և կրակարանին մոխրոց մէջ շագանակները դրաւ : Կրակը շառաչել տուաւ զանոնք և Մատթէոս հաճութեամբ կը լսէր անոնց ձայնը : Աւելի շուտ եփելու համար , վառած ածուխներ դրաւ շագանակներուն վրայ և սկսաւ ուժով փչել :

Յանկարծ շագանակներէն մէկը շարաչար ճայթեցաւ և անխօհեմ աղուն երեսն ի վեր ծուխ և մոխիր փչեց : Շուարած սկսաւ վաղել տան մէջ , կոյր եղածի պէս , պոռալով :

Պայթման ձայնը և աղուն աղաղակը լսելով , ծնօղբը և տան ծառայք սարսափած վազեցին : Այն ատեն պզտիկ գողին յանցանքը երեւան ե-

լաւ : Նատ ցաւ քաշեց նա մինչեւ որ աչքները կատարեալ բժշկեցան : Լաւ հասկցաւ թէ որկրամարտութիւնը չար ախտ մի է որ մինչեւ ի գողութիւն կը ասնի :

ԻՊ .

Փ Ա Յ Տ Ի Կ Տ Ո Ր

Չմեռուան սաստկաշունչ օգով առտուան գէմ ճամբորդ մը տուն կը դառնար, ահանաւոր մի գումար գրամայ բեռցած : Անտառի մը անկեանքով գող մը թալլեց ստակը և զինք սպաննեց :

Անտառի պահապան մը, իւր շրջագայութիւնն ըրած տանը, ճամբուն եզերքը արեան հետք նշմարեց : Այս նշանին ետեւէն երթալով, թշուառ ճամբորդին մարմինը գտաւ : Նոյն գիշերը մերձաւոր քաղաքին դատաւորը շահերով եկաւ և սճրին տեղը պղտիկ փայտի կտոր մը գտաւ որն որ վարակոտ ցուպէ մը փրթած կ'երեւար : Իւր խորհրդածուցութիւնքն ոչ մէկու մը հաղորդելով ճիւղը առաւ և պահեց զգուշութեամբ :

Երկրորդ օրը քաղաքային ժողովոյ սրահը մտած ատենը, անկեան մը քով անտառապահին ցուպը նշմարեց, առաւ զննեց զայն և հասկցաւ թէ կտոր մը կը պակսէր անկէ յար և նման ճամբորդին դիակին քով գտած ճիւղին :

Կասկածելով թէ անտառապահը սճրին հեղինակը կրնար ըլլալ, անյապաղ բռնել տուաւ :

Մարդասպանը առջի բերան ուրացաւ, բայց ի տես պղտիկ կտորին որ կատարելապէս կը յարմարէր իւր ցուպին, տժգունեցաւ և անթերի խոստովանութիւն ըրաւ :

Դատեցաւ, գատապարտեցաւ և գլխատեցաւ ի ներկայութեան անթիւ բաղմուտեան, որն որ զարմանքով խելամուտ եղաւ Նախախնամութեան խորհրդոց, որ երբեմնակի փոքրիկ միջոցներ կը գործադրէ ամենէն գաղանի կարծուած եղեռուքն ի լոյս հանելու համար :

ԻՊ .

ՈՍՍԵԳԻՐԱՄ ՈՒՆՅՅՈՂ ԽԱՌ

Պղտիկ Եգուարդ ուրիշները ծաղրելով կը խնդար : Օր մը իր սենեկին մէջ նամակ մը գրելու հետ էր, յորում նորելուկ վեց տուքադներ գնելու էր, որոնք քովիկը գրասեղանին վրայ զետեղուած էին :

Իր պղտիկ քոյրն Էմիլի սենեակը մտաւ : Այն գեղեցիկ փայլուն տուքադները տեսնելով եղբօրը հարցուց թէ ուստի՞ եկած էին :

Երուանդ պատասխանեց .

— Այս գրամները կը բուսնին մի ծառի վրայ

զոր տուքադի ծառ կ'անուանեն: Գետինը կը ցանեն լուբիայի պէս և իւրաքանչիւր դրամ կը բուսցնէ մի մացառ լի տուքադով:

Այս ըսելով նորէն շտապաւ իւր նամակը գրել սկսաւ, առանց գիտելու որ էմիլի ոսկիները կ'առնէր կ'երթար: Պզտիկ աղջիկը իր եղբօրը ըսածին հաւատացեր էր, ուստի փութով վազեց պարտէզը և նոր փորուած հողին մէջ ցանեց տուքադները: Յետոյ եկաւ Երուանդին քով և ըսաւ պարծենալով.

— Սիրելի եղբայրս, քիչ ատենէն շատ մը տուքադներ պիտի ունենաս, քանզի վեց տուքադներն ալ ցանեցի:

Պատանին շատ զարմացաւ տեսնելով որ իրօք իւր ստակն անհետացած էր: Պզտիկ քրոջը ձեռքէն բռնեց և ըսաւ որ ցանած տեղը զինք տանի: Սակայն անհնարին եղաւ տուքադները գտնել, թէ՛ զի աղջիկը դրած տեղը մոռցած էր և թէ՛ զի բանուորները զանոնք ժողված տարած էին:

Երբ ազոյ հայրը եղածը իմացաւ, ըսաւ Եգուարդին.

— Քու ստախօսութեանդ իրաւացի պատիժն է այս: Քոյրդ չէ յանցաւոր քեզի հաւատալուն համար, այլ դու ես յանցաւորը որ զնա խաբել ուզեցիր: Թո՛ղ տուքադներուդ կորուստը քեզի դաս ըլլայ:

ԻՆՑ.

ՇՈՂԳԱՄ

Խեղճուկ մշակ մի իւր պարտէզէն կտրած էր անտովոր մեծութեամբ շողգամ մի որ ամենուն զարմանք կը պատճառէր:

— Տանիմ կոմսին պալատը և իրեն ընծայ ընեմ, ըսաւ, վասն զի կը սիրէ նա վարուցան ընել և պարտէզը մշակել:

Ուստի տարաւ զայն իշխանին որ գովեց զինքը ըրած լաւ մշակութեանը համար, ընդունեց պարգեւը, և երեք հատ ոսկի դրամ պարգեւ տուաւ:

Նոյն գեղէն մի շինական, թէպէտ հարուստ բայց շատ ազահ, լսելով իշխանին առատաձեռնութիւնը, ըսաւ.

— Սքանչելի հորթ մ'ունիմ առնեմ պալատը տանիմ: Եթէ կոմսը երեք ոսկի պարգեւեց ողորմելի մի շողգամի համար, ի՛նչքան պէտք է որ տայ իմ անասնոյս փոխարէն:

Ու հորթուն ճիար չուան մը կապած տարաւ զայն պալատականին տունը ընծայ ըրաւ: Բայց կոմսը որ գեղջուկին միաքն հասկցեր էր, մերժեց զայն:

Սակայն շինականը կ'աղերսէր որ իւր համեստ պարգեւը ընդունէր:

— Լա՛ւ ըսաւ կոմսը, որովհետեւ բացարձա-

կապէս կը պնդես, կ'ընդունիմ՝ քու պարգեւդ. այլ զի չեմ ուզեր բան մ'առնել առանց մի բան տալու, ահաւասիկ մի փոխադարձ պարգեւ կուտամ. քեզի որ քու հորթէդ երեքպատիկ աւելի ապրանքի եղած է ինծի:

Այս խօսքերն ըսելով, մեծ շողգամը մատոյց գեղջուկին որ ապշեցաւ մնաց:

Ի՞նչ.

Ա Յ Գ Ի

Հայր մը, մեռնելու մօտիկ, իր երեք զակըններուն ըսաւ.

— Սիրելի տղաք, այս տնակէս և այս այգիէս ուրիշ բան չեմ կարող ձգել ձեզի: Այգիին մէջ թաղուած է մի գանձ, փորեցէք զայն անգագար մինչեւ որ գտնէք:

Յետ մահուան իրենց հօրը, տղայք փութացին բոլոր ագարակը տակն ու վրայ ընել ճեպով, բայց ոչ օսկի և ոչ արծաթ գտան: Գետինը երբէք այնքան խնամօք փորուած չըլլալով, նոյն տարին այնպիսի առատ խաղող բերաւ որ զարմանքով և խնդուլովեամբ լցուց իւր տեարքը:

Այն ատեն հասկեցան թէ իրենց հայրը ինչ ըսել ուզած էր թաղուած գանձ ըսելով:

Ի՞նչ.

ՃՇՄԱՐԻՏ ՀՍՄԵՄ

Մի ճամբորդ, փոթորկէ և անձրևէ բռնուած, խղճուկ փայտամներու խրճիթը մտաւ:

Տղայք շարուած էին մի սեղանի շուրջ, որուն վրայ մայրը ապուրի պնակ մը զետեղած էր լի վարսակի ճղմած հիւթով:

Ամէնքը ախորժակով կ'ուտէին և շատ առողջ երեւոյթ ունէին:

— Ի՞նչպէս կարելի է, ըսաւ ուղեւորը ընտանեաց մօր, որ քու աղաքներդ այսպիսի չնչին կերակրով սնած, զօրաւոր և ուժեղ ըլլան:

— Այս բանս առաջ կուգայ, ըսաւ մայրը, երեք համեմներէ որք իրենց ճաշին հետ կը գտնուին. առաջին, իմ տղայքս իրենց աշխատութեամբ կը վասակին ճաշը. երկրորդ, իրենց օրուան մէջ բան չեմ տար ուտելու, որպէս զի ախորժակով ուտեն. երրորդ, սակաւապէտութեան կը վարժեցնեմ զիրենք զրկելով յանուշեղինաց և ի համադրամ կերակրոց:

Աշխատութիւն և սակաւապէտութիւն առողջութեան պահապանքն են:

Ի՞նչ.

ԼԱԻ ՇԱՀԱԳՈՐԾԵԱԼ ՍՏԱԿ

Մի աշխատասէր հիւսն որ շատ ստակ կը շահէր, ոչ միայն շատ պարզ կերակրեղէնով և հա-

գուտաով կը գոհանար, այլ մեծ փութով կ'զգուշանար ամէն աւելորդ ծախքէ:

— Դրացի, ըսաւ նմին իւր մի գործաւոր բարեկամը, ըսէ՛ նայի՛մ թէ ինչ կ'ընես վաստկած գրամը:

— Երկու մասի կը բաժնեմ, պատասխանեց հիւսն, որոց մին կը ծառայէ պարտքերս հատուցանելու, և միւսը շահու կուտամ:

— Կատակ կ'ընես, կրկնեց հարցապնդօղ բարեկամը, գիտե՛մ թէ դուն պարտք չունիս, և կը կասկածի՛մ թէ շահու գնես ստակը:

— Սակայն ճշմարիտ կ'ըսեմ ինչպէս որ պիտի հասկնաս. իմ ծնօգացս ինծի համար ծնածէս 'ի վեր վառնած բոլոր ստակը իբրեւ մի պարտք կը նկատեմ զոր անոնց եմ պարտական և զոր պէտք է հատուցանեմ: Այն գրամն զոր կը գործածեմ ազաքս կրթելու և շահաւէտ մարդիկ ընելու զանոնք, կը նկատեմ իբրեւ մի գրամագլուխ որուն շահը ինձ պիտի վճարեն երբ աշխատելու անկարօղ պիտի ըլլամ:

Շարունակեց.

— Իմ ծնօղքս բան չեն խնայած լաւ կրթութիւն մի տալու ինծի. ես զիս պարտական կը սեպեմ նմանապէս գործելու իմ աղոյս համար: Ինչպէս որ սրբազան պարտք կը համարի՛մ իմ կենացս պատճառքն վարձատրելու, նմանապէս կը յուսամ թէ իմ աղայքս միեւնոյն կերպով վարուին ինծի հետ իմ ծերութեան ատենս:

Իթ.

Ն Օ Ր Ի Ա Ր Ա Ր Ա Յ Ի Ն

Մի Արաբացի որ անապատին մէջ ճամբան կորսնցուցած էր, երկու օր անցուցեր էր առանց ուտել խմելու: Քաղցէ ու ծարաւէ մեռնելու վտանգի մէջ էր երբ աղբիւրի մը պատահեցաւ որ կարաւանները սովորութիւն ունէին ուղտերուն շուր խմոյնելու: Աւազանին քով պղտիկ պայուսակ մի մոռցած էին, զոր Արաբացին առաւ ըսելով.

— Օրհնեալ է Աստուած, արմաւ և կաղին կայ պարկին մէջ որով պիտի կշտանամ:

Այս յուսով պայուսակը բացաւ.

Տեսնելով անոր պարունակութիւնը, վհատութեամբ գետին ձգեց և տխրութեամբ ըսաւ.

— Աւա՛ղ, մարգրիտ են եղեր. առ ի՞նչ պիտանացու է այն զոր գանձ կ'անուանեն, մինչդեռ ամենահասարակ ուտելու մի բան կրնար զիս մահուանէ ազատել:

Լ.

Մ Ե Մ Փ Ե Կ Ո Ն

Երկու պատանիք, Եղուարդ և Ոսուարդ օր մը դատաւորին առջեւ ելան: Եղուարդ ըսաւ.

Երեք տարի առաջ ճամբորդութեան ելայ,

և կարծելով թէ հոս ներկայ գտնուող անձն բարեկամս ըլլայ, թանկագին քարերէ շինուած մատնի մը տուի իրեն որ պահէ. այսօր չ'ուղեր ինծի ետ տալ զայն:

Ոսուալդ ձեռքը կուրծքին վրայ դրաւ և ըսաւ.

— Իմ պատուոյս վրայ կը հաւատամ թէ այդ ըսած մատնին ամենեւին չեմ գիտեր: Իմ բարեկամս խելքը թռուցած ըլլալու է:

— Եդուարդ, ըսաւ դատաւորը, վկայ մը ունի՞ս մի որ ըսածդ կարենայ հաստատել:

— Աւա՛ղ, պատասխանեց Եդուարդ, մատնին տուած ատենս ուրիշ վկայ չկար, բայց եթէ մեծ փեկոնը որուն տակ իրարու ողջոյն հրաժեշտի տուինք:

— Պատրաստ եմ երգնուլ, կրկնեց Ոսուալդ, որ ոչ այդ ծառը գիտեմ և ոչ մատանին:

— Եդուարդ, ըսաւ դատաւորը, գնա՛ կտրէ փեկոնէն ոստ մը և բեր ինծի: Իսկ դուն, Ոսուալդ, հոս սպասէ՛ մինչեւ բարեկամիդ գալուտոր:

Եդուարդին չուելէն ետքը, դատաւորը կեղծ անհամբերութիւն ցոյց տալով, ըսաւ.

— Չեմ գիտեր թէ ինչո՛ւ եդուարդ կ'ուշանայ գալ, բաց այդ պատուհանը և տե՛ս թէ չե՞րեւա՞ր արդեօք:

— Բայց, տէր դատաւոր, պատասխանեց Ոսուալդ, կարելի չէ որ արդէն դարձած ըլլայ, ծառը ասկէ փարօսիս մը հեռուն է:

— Ո՛վ յանդուգն ստախօս, գոչեց դատաւորը, հիմայ կ'ուզէիր երգում ընել թէ չէիր գիտեր ծառին գոյութիւնը: Ուրեմն դուն մատնին ալ գիտես ինչպէս որ գիտես ծառը: Շուտով ետ տուր մատնին, և ի պատիժ խաբէութեանդ բանտ պիտի երթաս:

ԼՍ.

Կ Ե Ղ Ձ Ա Ն Ի Կ

Քրիստինէ օր մը աղաչեց իւր մօրը որ պզտիկ դեղձանիկ մ'առնէ իրեն:

— Եթէ հնազանդ ըլլաս, ըսաւ մայրը, և մանաւանդ եթէ քու չար հետաքրքրութիւնդ ձգես, դեղձանիկը կ'առնեմ:

Քրիստինէ խոստացաւ իր մօրը ըսածը կատարել:

Օր մը դպրոցէն կը դառնար. մայրը որ դուրս ելլելու վրայ էր, ըսաւ անոր. Ահաւասիկ սեղանին վրայ նոր տուփ մը կայ: Չգոյշ կեցիր դպչելէ և մանաւանդ բանալէ: Եթէ ի դարձիս տեսնեմ թէ հնազանդ գտնուած ես պատուիրանիս, քեզի աղոր բան մը կուտամ:

Մայրը ելաւ տունէն իր գործին գնաց: Նա դուրս ելաւ չելաւ, հետաքրքիր աղջիկը տուփը ձեռքը առաւ:

— Ի՛նչ թեթեւ է, կ'ըսէր. վայ, խուփին

վրայ պզտիկ ծակեր կան. Տէր Աստուած, արդեօք մէջը ի՞նչ կայ:

Շատ հեղ տուփը վեր վար դարձնելէ յետոյ յուշիկ մը վերցուց խուփը որ մէջը նայի: Նոյն միջոցին դեղձանիկ մը որ հոն փակուած էր, թռաւ: Պզտիկ աղջիկը զարհուրած, տուփը ձեռքէն ձգեց, և թռչունը ցնծութեամբ թռչտել սկսաւ սենեկին մէջ:

Քրիստինէ ուզեց բռնել զայն և իր տեղը փակել որպէս զի մայրը չիմանայ: Բայց ինչ որ ըրաւ թռչունը չբռնուեցաւ: Աղջիկը աթոռի մը վրայ ելաւ և ուրիշ աթոռ մը գետինը տապալեց որ գնաց դարանի մը ապակին կոտրեց: Շնչասպառ և շառագնած, տակաւին թռչունին ետեւէն կը վազէր երբ մայրը ներս մտաւ:

— Ով անհնազանդ և հետաքրքիր աղջիկ, գոչեց նա, ես քեզի պահեր էի այդ գեղձանիկը, բայց ուզեցի քեզ թողուլ պարզեւին արժանի լինելու առիթն: Իսկ արդ քու պզտիկ քեռորդւոյդ կիյովին կուտամ զայն, քանզի նա իմաստնագոյն է քան զքեզ, և դու հոս կեցիր երբ մօրաբրոջ տունը տանիմ զայն:

ԼԻ.

ԳՈՂՑՈՒԱԾ ՀԱԻ

Իրիկուն մը, Պրիճիգ մինակ իր խուցը նստած կը մանէր: Դուռը բաց ձգած էր, և գրացւոյն հաւը յամրաքայլ և զգուշիւ ներս մտաւ: Պրիճիգ մէկէն գուռը գոցեց և հաւը բռնեց շտեմարան դրաւ:

— Հոս կը պահեմ զայն առանց ո՛ր և իցէ մարդու գիտութեան և քիչ ատենէն մի քանի տասնեակ հաւկիթ կ'առնեմ:

Իրօք երկրորդ առտուն հաւը մի հաւկիթ ածեց: Բայց Պրիճիգ ամէն բան չէր մտածեր. քանզի հաղիւ թէ հաւը զայն ածեց, սկսաւ ամէն ուժովը երգել: Պրիճիգ վազեց փութով զայն լռեցնելու, բայց ուշ մնացեր էր. դրացին իր հաւուն ձայնը լսած էր. վազեց շուտով ելաւ շտեմարան, ուր Պրիճիգը տեսաւ, լաւ մը յանդիմանեց և իր հաւն առնելով գնաց:

Մինչեւ այն ժամանակը, գործաւորուհին իր դրացւոյն գլխաւով հաւկիթ, կարագ ու ալիւր տուած էր յաճախ: Այնուհետեւ բան չտուաւ և անոր անունը գող դրաւ:

ԼԳ.

ԲԱՐԻ ԱՅԾԱՐԱԾ

Խեղճ Հանրի այժերը կ'արածէր կանուխ առտուընէ մինչեւ իրիկուան ուշ տտենը: Այնքան քիչ կը վաստակէր որ չէր կրցած զոյգ մը կօշիկ առնել, իւր բոպիկ ոտուընները պահպանելու համար սուր ժայռերէն ուր կ'երթար կը փնտռէր իւր թափառական հօտը, կամ մացառներու փուշերէն որոց վրայէն կ'անցնէր: Երբ աշունը հասաւ ու առաջին սառամանիք սկսան, անոր տագնապն աւելցաւ:

Օր մը պատանին կծկած կուլար ու չէր կրնար սառած ոտուընները տաքցնել, երբ չարագուշակ մարդ մը զոր գիտէր թէ գողութեան և աւաղակութեան համար քանիցս անգամ դատապարտուած էր, իրեն քով եկաւ ու ըսաւ.

— Բարեկամ, իմ քովս ծառայութեան եկու, իմ արհեստս քուկինէդ աւելի շահաւոր է: Ես քեզի կօշիկ և ամէն հագուստ կ'առնեմ: Այսուհետեւ ցեխերու մէջ տապլտկելու պէտք չես ունենար:

— Ոչ, պատասխանեց տղան, նախամեծար կը համարիմ բոպիկ ոտքով քայել և արդար մնալ քան թէ շատ ստակ վաստակիլ գողութեամբ: Դու փորձով գիտես թէ չէ հնար խուսափել միշտ մարդկանց արդարութենէ, թո՛ղ թէ Աստուծոյ

դատաստանէն: Մայրս յաճախ ինձ ըսած է թէ լաւ է ունենալ ցեխոտած ոտքեր քան թէ անզգամութեամբ աղտոտած ձեռքեր:

ԼԳ.

ՄԻՇՏ ԳՈՀԱՅՈՂ ՏԷՐՎԻՇԸ

Մի գիտուն Տէրվիշ ինք իր վրայ կը պատմէ հետեւեալն.

— Երբէք չքանքատեցայ ընդդէմ նախախնամութեան ի՛նչ և իցեն տհաճութիւնք զորս ինձ զրկած ըլլայ:

Ձախորդութիւն և չքաւորութիւն միշտ խընդումներես գտան զիս: Ձեմ'յիշեր թէ գժգոհ ետեղած ըլլամ, բայց մի անգամ երբ ստակ չունենալով կօշիկ գնելու և հարկադրեցայ սաստիկ ցըրտին բոպիկ քայելու:

Երբ տրտմութեամբ մղկիթը կը մտնայի աղօթելու համար, անդ պատահեցայ խեղճ մարդու մը որուն երկու սրունքը անգամահատ ըրած էին: Անոր տեսքը ինձի շատ մտածութիւն ընել տուաւ: Լաւ է, ըսի ինքիրենս, բոպիկ ոտք ունենալ քան թէ ամենեւին չունենալ, և Աստուծոյ շնորհակալ եղայ:

ԼԵ.

ԳՈՂ ՊԱՏԺՈՒԱԾ

Բարեկամք, մի՛ երբէք դպչիք այն բանին որ ձերը չէ:

Փոքրիկ մի գիւղի մէջ տղայ մի կար որ գէշ սովորութիւն ըրած էր ձեռքին տակ ինկածը գողնալու : Օր մը գողցաւ մինչեւ անգամ չմտած կրի կտորուանք, և զի գրպանները պտղով լի էին, զանոնք բաճկոնին և վերարկուին մէջ տեղը պահեց :

Ինչ մը յետոյ իւր ընկերներէն մէկը դիմաւորեց որ երկու ձիեր կը տանէր յաւազան : Մեր գող տղան անմիջապէս ցատկեց հեծեալ շունեցօղ ձիուն վրայ :

Երբ ջրհամբարին միջավայրն հասան, անասունին խելքին փչեց շուրին մէջ պառկելու :

Պզտիկ սրիկայն բարեբաղդութեամբ լողալ գիտէր : Բայց հազիւ թէ մի քանի գրկաչափ ըրաւ որ սկսաւ բարձրաձայն աղաղակել . — Երեցայ՛, երեցայ, օգնութեան հասէք : Անցորդք որք կը տեսնէին զնա ջրին մէջ, կարծէին թէ կատակ կ'ընէր ու կը խնդային :

Միայն երբ ջրհամբարէն դուրս քաշեցին զինքը հասկցան թէ կիրը ոչ միայն հագուստները երած էր, այլ նաեւ անոր մորթը բաւական ծանր կերպով խանձած, այնպէս որ պզտիկ գողը հարկադրեցաւ շատ շաբաթներ անկողին պառկելու :

ԼԳ.

ՈՒՐՈՒԱԿԱՆ

Մարթէն գիշերուան դէմ ամարանոցի մը պարտէզը մտած էր : Երկու մեծ պարկեր լեցուց

մրգով և սկսաւ փութով անոնց մէկը տանիլ :

Երբ բեռը շալկած պարտէզին պատին քովէն կը քալէր, ժամացոյցը կէս գիշեր զարկաւ : Հովը կը փչէր տերեւոց մէջ սաստկութեամբ, այնպէս որ սարսափէն մարդ կը դողար : Յանկարծ Մարթէն իրեն քով սեւ մէկը տեսաւ որ կը թուէր թէ յօժարակամ կը տանէր իր ուսոց վրայ միւս պարկը :

Մարթէն աղաղակ մը հանեց, բեռը ձգեց և իւր ոտից բոլոր արագութեամբ սկսաւ վազել :

Սեւ մտրդը նմանապէս պարկը նետեց, սկսաւ փախչողին հետ վազել մի և նոյն արագութեամբ մինչեւ պատին ծայրը, ուր աներեւութացաւ :

Երկրորդ օրը Մարթէն սոսկալի ուրուականին վրայ խօսեցաւ ամէնուն, բայց զգուշացաւ իր ըրած գողութեանը ակնարկութիւն ընելու :

Սակայն դատաւորը նոյն օրը զինք կանչել տուաւ :

— Այս գիշեր, քսաւ, ամարանոցին պարտէզը մտեր պտուղ գողցեր ես : Հոն գտնուած պարկերը զքեզ մատնեցին, քանզի քու անունդ անոնց վրայ դրոշմած է : Ասոր համար զքեզ բանտը դնել պիտի տամ : Իսկ սեւ ուրուականը ոչ այլ ինչ էր բայց եթէ քու ստուերդ նոր ճերմկած եւ լուսնով լուսաւորուած պատին վրայ :

ԼԷ.

ԵՐԵՎ ՈՍԿԵԶՕՄ ԶՈՒԿԵՐ

Մարդ մը երեք գեղեցիկ ոսկեզօծ ձկներ ունէր զորս վճիտ աւազանի մը մէջ դրած էր: Յաճախ հացի կտորուանք կը նետէր անոնց ըսելով:

— Պզտի ձկունք, եթէ կ'ուզէք հանգիստ մնալ, մի' երբէք երթաք վանդակապատէն անդին մեծ աւազանին մէջ, և ջրին երեսը մի' լողաք երբ ես ձեր քովը չըլլամ:

Օր մը աւազանին բնակիչք ըսին իրենք իրենց.

— Աս խիստ մարդը զմեզ տանջելէ կ'ախորժի: Ինչո՞ւ չելլենք երբեմն ջրին վրայ: Ի՞նչ վրատանգ կայ մեծ աւազանը ելլելու մէջ:

— Երթամ չըջագայութիւն մ'ընեմ հոն, ըսաւ մէկը:

— Ես ալ, ըսաւ միւսը, քիչ մը արեւուն մէջ խաղամ:

Բայց երրորդն ինքնիրեն ըսաւ.

Այս մարդը մեզ կը սիրէ, քանզի կը հաճի զմեզ տեսնել և մեզի հացի կտորուանք նետել: Պէտք է որ պատճառ մ'ունենայ մեզի այս արգելքն ընելու, և թէպէտ զայն չգիտեմ, սակայն պիտի հնազանդիմ նմա:

Ուստի ջրին տակը կեցաւ, ընդդէմ իւր եղբարց ծաղու, որք իր պարզմտութեան վրայ կը խնդային:

Ի՞նչ եղաւ այս բանին ելքը:

Այն որ մեծ աւազանը գնաց գայլաձուկին կուլ եղաւ. այն որ ջրին երեսը խաղալու ելաւ գիշակեր թռչունի մը որս եղաւ:

Միայն խոհեմ և հնազանդ ձուկը մնաց:

ԼԸ.

Ի Ե Ղ Ձ Ե Ր

Մի լեռնցի քաղքէն հինգ սքանչելի դեղձեր բերաւ: Առջի անգամն էր որ տղաքը դեղձ կը տեսնէին, և զարմանքով կը դիտէին թաւշեայ մորթըն ու փայլուն գոյները այս ինձորներուն, ինչպէս որ իրենք կ'անուանէին: Բաժնեց զանոնք իր զաւակացը և հինգերորդը իրենց մօրը տուաւ:

Իրիկունը երբ տղայք պատրաստեցան պառկելու, ընտանեաց տէրը հարցուց թէ ինչպէս էին դեղձերը:

— Շատ բարի, հայր, ըսաւ երէցը, մի սքանչելի և համեղ պտուղ է: Կուտը պահեցի զոր կ'ուզեմ տնկել որպէս զի ծառ մը ունենամ:

— Խելօք կը մտածես, ըսաւ հայրը:

— Ես, ըսաւ կրտսերը, իմն կերայ, կուտը նետեցի, զի անպէտ էր. մայրս ալ իրեն դեղձին կէսն ինձի տուաւ. ո՞հ, ի՞նչ աղւոր էր, բերնի մէջ կը հալէր:

— Դուն եղբօրդ պէս իմաստութեամբ չես

վարուած, բայց քու տարիքիդ և անխորձութեանդ հետեւանքն է այդ :

— Ես, ըսաւ երրորդ տղան, իմ եղբօսոսնե- տած կուտը առի և մէջի նուշը հանեցի կերայ որ կաղինի նման անուշ էր : Իսկ դեղձս ծախեցի ըսաւական ստակ տուին ինձ որով երկտասնեակ դեղձ կրնամ ծախու առնել առ ջի անգամ որ քա- ղաք իջնենք :

Հայրը գլուխը շարժեց .

— Քու գործդ տղու մը համար շատ խելքով է . կը վախնամ թէ ագահութեան սերմ մը չըլլայ հոն :

— Դուն, էտմոն, դուն ինչու բան մը չես ը- սեր, ի՞նչ բըրբ . քու դեղձդ :

էտմոն պատասխանեց համստուութեամբ . — Իմ դեղձս մեր դրացւոյն տուի, պղտիկ Գէորգին որ երկայն ատենէ ի վեր հիւանդ է : Եւ որովհետեւ չէր ուզեր ընդունել, անկողնոյն վրայ ձգեցի դացի :

— Հիմակ, ըսաւ հայրը, ձեզմէ ո՞վ իր դեղ- ձը աւելի լաւ գործածեց :

— Երեքը մէկէն գոչեցին .

— Էտմոնը :

Իսկ էտմոն լուռ կեցաւ և մայրը գրկեց զնա ուրախութեան արտասուօք :

ԼԹ .

ՈՍԿԻ ԺԱՄԱՅՈՅՑ

Մի գործաւոր ճամբորդութեան ելած էր ու գիշերը ջաղացքի մը մէջ անցուց : Վարի յարկին մէջ մէկ սեղանատախտակ կար, այն եղաւ իր մա- հիճը :

Գիշերուան մէջ արթնցաւ եւ իրեն քովը մէկ պղտիկ կանոնաւոր ձայն լսեց : Աչքերը բանա- լով, լուսնին լուսովը տեսաւ մէկ գեղեցիկ ոսկիէ ժամացոյց պատէն կախուած : Մէկէն ի մէկ միտք ըրաւ զայն առնելու փախչելու : Խիղճը իրեն ի- մաց տուաւ թէ այդ չար գործել էր, և իրեն ե- ղած բարեաց չար հատուցանել :

Այս ժամացոյցն ստանձնելու փափաքն երթա- լով կ'աճէր . ուստի խելացի գործաւորն որոշեց փախստեամբ խուսափել այդ փորձութենէ, և պա- տուհանէն ցաթկելով, դաշտը ելաւ : Երբ հարիւր քայլի չափ հեռացաւ, զոջացաւ որ ժամացոյցը չտարաւ և ուզեց ետ դառնալ առնել, բայց խիղճը միւսանգամ յանդիմանեց ընելու չարա- գործութեանը համար, և ճամբան շարունակեց նա : Լուսինը որ մինչեւ ցայն վայր կը փայլէր, յանկարծ ամպերով ծածկեցաւ և գիշերը մթնցաւ : Երիտասարդը ճահիճներու մէջ խոտորեցաւ և եր- կար ատեն քալեց ըստ դիպաց : Վերջապէս սարի

մը վրայ ելաւ և յողնած պառկեցաւ գետնին վրայ: Արշալուսուն գուժի աղաղակներէ արթընցաւ: Այն ատեն նշմարեց մի սոսկալի տեսարան որ զինքը լցուց աս ու գողով: Անգիտաբար պտուկած էր մի կախողանի տակը, որմէ կախուած էր աւազակի մը մարմինը, զոր քիչ օր առաջ խղզած էին: Մի շոկ ագռաւուց դիակին շուրջ ժողվուած էին և անոր մտին պատառքն յիրերաց կը յափըշտակէին: Ի՛նչ խորհրդածութիւնք մեր ճամբորդին համար:

Խ.

ՈՂՈՐՄԱԾ ՏՂԱՅ

Չմեռուան մի ցուրտ օրով, երկու գեղջուկ տղայք ջաղացքը կ'երթային, իւրաքանչիւր բարձած մի պարկ ցորենոյ: Սառամանիքէ ճերմկած մի ցանկապատի քովէն անցնելու ատեն, տեսան ճնճղուկներ որոնք ցուրտէ ու անօթութենէ տառապել կը թուէին, քանզի ձիւնը պատած էր բոլոր գետնին երեսը:

Փոքրիկ Պերթ գթութեամբ զգածեալ, պարկը բացաւ և երկու ափ ցորեն նետեց, զոր թուշունք կերան փութանակի:

Իր եղբայրը Ռոպեր զինք յանդիմանեց իր առատաձեռնութեանը համար, յիշեցնելով թէ տուն տանելու ալիւրը նուազելու էր և թէ հաւանորէն իրենց ծնօղք զինքը պարսաւելու էին:

Երկրորդ օրը տղայք ջաղացք վերադարձան ալիւրը առնելու:

Եղաւ որ Պերթին պարկը իր եղբօր պարկէն կրկնապատիկ ալիւր կը պարունակէր: Չարմանքով իրարու երես նայեցան: Այն ատեն ջաղացպանը որ առջի օր զիրենք տեսած ու խօսակցութիւննին լսած էր, ըսաւ.

— Տղաս, քու երեկուան գթասրտութիւնդ Աստուծոյ փոքրիկ արարածներուն վրայ իւր պըտուղը բերաւ: Այնքան հաճութիւն զգացի որ քու ցորենիդ չափը կրկնեցի: Միշտ բարեբարոյ և ողորմած եղիր, անասնոց անգամ, և եթէ մարդիկ զքեզ չվարձատրեն, բարին Աստուած որ կը տեսնէ և կը լսէ ամէն բան, աւելի առատաձեռնութեամբ զքեզ կը վարձատրէ:

ԽԱ.

ԱԻԵՐԻՉ ԲՈՅՆԵՐՈՒ

Մի չար տղայ թռչնոց բոյներով կը զբօսնուր: Երբ հաւկիթ գտնէր, կը կտարէր. եթէ փոքրիկ թռչունք թխտէ ելած էին, բոյնէն դուրս կը նետէր. խեղճ ձագերը կը մեռնէին վար իյնալով և կամ անօթութենէ: Հայրը շատ անգամ զինք յանդիմանեց այս անգթութեանց համար: Ով որ կը հաճի կենդանիները չարչարելէ, կ'ըսէր, կը ցուցնէ թէ սիրտ չունի և թէ մարդոց տառապանաց ալ անզգայ է:

Օր մ'ալ գնդասեղի մը ծայրով շատ մը փոքրիկ նոր թեւ ելած կարմրալանջներու աչքերը խայթեց, և կը զուարճանար գիտելով խղճալի թըռչնոց թռչելու համար ըրած ընդունայն ջանքը:

Նոյն միջոցին տղուն մայրը վրայ հասնելով, լալագին ըսաւ.

— Տղաս, եթէ քու չար բնագղու մնդ չսանձես Աստուած զքեզ պիտի պատուհասէ:

Կիրակի առտու մը, փոխանակ եկեղեցի երթալու, անտառը գնաց: Մեծ թռչնոյ մը բոյն նշմարելով բարձրադէտ մի կաղնւոյ վրայ, ելաւ անոր գագաթը և դուրս նետեց բոյնին մէջ գըտնուած թռչնոյ ձագերէն մին: Երկրորդը յափշտակելու հետ էր երբ անոնց հայրն ու մայրը, որոնք վայրի գիշակեր թռչունք էին և իրենց ձագերուն կուր հայթայթելու գացեր էին, վրան յարձակեցան: Սրիկայ տղան զարհուրած փութաց ծառէն վար ինջնալու, բայց թռչունք զայրացած իրենց կտուցովը անոր աչուրները փորեցին, քանզի չիյնալու համար ձեռքերով ծառը բռնել հարկադրեցաւ և չկրցաւ զանոնք գործածել աչքերուն պահպանութեանը:

Նա ոչ միայն կուրացաւ, այլ բոլոր կենացը մէջ խեղճ ողորմելի եղաւ: Իւր ծնողաց մահունէ ետեւ, հացը մուրալու և պանդխտելու ստիպեցաւ: Անոնք որ իւր չարութիւնը գիտէին երբէք գթութիւն ցոյց չտուին անոր: Իւր վրայ հասած

չարեաց մէջ Աստուծոյ պատուհասը հասկնալով, իւր ցաւալի պատմութիւնը անդադար կը զրուցէր իրեն ողորմութիւն ընող տղայոց, որպէս զի իւր օրինակը անոնց խրատ ըլլայ:

ԽԲ.

Պ Ա Յ Տ

Մի գիւղացի իւր ձին կը թամբէր քաղաք ինջնելու համար: Նոյն պահուն նշմարեց թէ մի գամ կը պակսէր պայտերէն մէկուն: Ինքն իրեն ըսաւ.

— Ի՞նչ փոյթ մի գամ պակաս կամ աւելի, հոգ չէ:

Ու ճամբայ ելաւ: Գիւղէն քիչ մը հեռանալուն պէս, ձիուն պայտը փրթաւ: Շրջակայ տեղուանքը պայտար չըլլալով, խեղճ կենդանին հարկադրեցաւ երեք պայտով ճամբան շարունակել քարուտ մէկ ուղւոյ մէջ որ անոր օտքը վիրաւորեց:

Կալ ի կաղ և տաժանմամբ կը յառաջէր նա: Յանկարծ երկու յուղկահարք դարանեալ յանցս մի անտառի, քարայտակին վրայ յարձակեցան ճամբորդը թալլելու, որն որ կարծեց թէ մտրակի կուշտ ձին քշելով կը պրծէր: Բայց խեղճ անասունը յոգնած ըլլալով անօգուտ ջանքեր ըրաւ: Գիւղացին հարկադրեցաւ ձիէն ինջնալու և քսակը յանձնելու շարագործներուն: Այս ամենայն իւր անհոգութեան պատճառաւ:

Մի թերութիւն դարմանելով ի պատեհ ժամու հնար է շատ հեղ մեծամեծ շարեաց առաջը առնել:

ԽԳ.

Գ Ա Յ Լ

Յովհաննէս սուտըրուց մի աղայ էր: Օր մի անտառին շուրջը ոչխարներ արածելու միջոցին սկսաւ բարձրաձայն գոչել:

— Գա՛յլ կայ, գայլ կայ:

Գիւղացիք փութացին զինուեցան հրացանով, կացինով, մանգաղով, երեքթանեաւ և ամէն իրենց ձեռքը ինկած զէնքով: Բայց բան մը չգտան, եւ դարձան դժգոհալով իրենց ունայն աշխատութեանը համար, մինչ Յովհաննէս քթին տակէն կը խնդար:

Երկրորդ օրը նորէն աղաղակեց.

— Գա՛յլ կայ:

Գիւղացիք նորէն վազեցին, թէպէտ առջի օրուընէ քիչ թուով: Այս անգամ կատակը գէշ երեւցաւ և սաստիկ բարկացան:

Երկու երեք օր ետքը, իրօք մի գայլ ելաւ անտառէն և Յովհաննէսին հօտին վրայ յարձակեցաւ, որն որ գիւհաճարի պէս պոռալ սկսաւ.

— Գա՛յլ, գա՛յլ, օգնութեան հասէ՛ք:

Բայց ոչ ոք չարժեցաւ, և գայլը հարկինք

Բայց ոչ ոք չարժեցաւ, և գայլը հարկինք ըրաւ: Յովհաննէս տկար էր և չէր կարող դիմադրել շարեաց: Գայլը գիշատեց բազմաթիւ ոչխարներ:

Ստախօս մարդուն սուտը միանգամ բռնուելէ ետքը, այլ եւս ոչ ոք կը հատայ, թէ՛ և նա ճշմարիտ խօսի:

ԽԳ.

Մ Ո Ի Կ Ն

Մարսէլ մի խեղճ գործաւոր էր զոր թղթատարական կառապանն բռնած էր կարգին առաջնորդելու համար:

Անոր ծառայութեան մտած օրէն ի վեր ախոռապետն կը դիտէր որ խոտի պաշարն կը հատնէր աւելի արագութեամբ, թէ՛ և բաժերն առջինին պէս էին և ձիերուն թիւն աւելցած չէր:

Շատ գիշեր պահւրտեցաւ և լ՛երջապէս բըռնեց Մարսէլը որ մի մեծ պարկ կոնակը շալկած տուն կ'երթար:

Իւր դիտողութիւնն հաղորդեց սուրհանգակապետին որ այցելութեան ելաւ ի տուն ամբաստանելոյն: Թէպէտ մառանէն մինչև յշտեմարան ուշադրութեամբ պրպտեց, ոչ մի հատիկ վարսակի գտաւ հոն:

Երբ Մարտէլին սենեակը մտաւ, սա իր տիրոջ
ըսաւ .

— Չեմ մեղադրեր զքեզ որ ճշմարտութիւնը
իմանալ ուզեցիր : Եթէ ես քեզմէ գողութիւն ընե-
լու կարօղ լինէի, մի սինը որ սրիկայ կ'ըլլայի անար-
ժան ինծի ըրած բարեացդ : Բայց չարախօսք որք
զիս ընդունայն ամբաստանեցին պատիւս ինծի
պիտի վերադարձնեն :

Այս խօսքերն ըսելով, այնպիսի ուժով բռնցի
զարկաւ սեղանին վրայ որ ձեղունը սասանեցաւ
և գետնին վրայ մեծ քանակութեամբ վարսակ
տեղաց :

Մարտէլ իրօք խաբեբայ մ'էր և իւր գողու-
թեան արդիւնքն պահեստի դրած էր ընդ մէջ
ձեղնոյ իւր սենեկին և տախտակամածի շտեմա-
րանին : Մի մուկն տակաւ ձեղունը փրած և ծակ
մը բացած էր որն որ բռնցիէն առած սենեկին
սասանումէն բոլորովին պայթեցաւ :

Մարտէլ գողութեան և նենգութեան ոճիր-
ներով պարտաւոր գտնուած բանտ դրուեցաւ :

ԽԵ .

Ա Ր Զ

Ահագին արջ մի դրած էր իւր որջը խիտ ան-
տառի մը մէջ յորմէ ահ ու սարսափ կը սփռէր բոլոր

գեղօրէից վրայ որ մի քանի փարսախ հեռաւորու-
թեամբ կային ի շրջակայս :

Երկու պզտիկ որսորդներ, Ստեփան և Հիւ-
պէր, զայս լսելով, ըսին .

— Ահա մեզ մատաղ եկաւ մի արջ :

Գնացին նստան անտառին մերձաւոր պան-
դոկը, և շրջակայ տեղուանքն պտտեցան առանց
գտնելու գազանը :

Իրենց ծախքը շատի կը նստէր . բայց զայս
ըսող պանդոկապետին կը պատասխանէին թէ
արջուն մորթը իրենց լիուլի և առաւել փոխարի-
նութիւն կրնար տալ :

Սր մը արիաբար կը քալէին անտառին մէջ
հրացանը իրենց ուսին վրայ շալկած : Յանկարծ
արջը սոսկալի գոչումով անոնց վրայ վազեց : Որ-
սորդները նշան առին, բայց Ստեփանին հրացանը
ձաթեցաւ, և Հիւպէրին աճապարեւէն հարուածը
պարապ ելնելով, փութաց մօտ գտնուած ծառին
վրայ մագլցելու :

Ստեփան այնպիսի ահարկու ոսոխի մը առջև
վտահոլութիւնը կորսնցուց . երեսին վրայ պառկե-
լով մեռած ձեւացաւ : Արջը մօտեցաւ անոր,
հոտըտաց, ասդին անդին դարձուց և ճգեց
գնաց, վասն զի արջը գէշ չ'ուտեր :

Երբ սոսկալի կենդանին հեռացաւ, Հիւպէր
ծառէն ինջաւ և հարցուց ընկերին կատակով .

— Ի՞նչ խօսեցաւ քեզ արջը ականջէդ վար :

— Ըսաւ թէ, պատասխանեց Ստեփան, պէտք չէ երբէք վաճառել արջուն մորթը, զանկայ սպաննելէ յառաջագոյն:

ԽԳ.

Մ Ե Ղ Ո Ի Ք

Լուի իր դրացւոյն պարտէզին մէջ պտտած ատենը գեղեցիկ մի վարդ տեսաւ: Հանգիստ հոտոտելու համար զայն բրցուց, թէ՛ և խստիւ արգիլած էին:

Բայց հազիւ թէ քիթը տարաւ, հոն պահւրտած մի մեղու խայթոցով զայն վիրաւորեց:

Լուի բարկացոտ էր. հողակոյտ և խոտի դէզք ժողվելով, կատղած, նետեց մեղուանոցին դէմ: Նոյն ատենը մեղուք իրենց տեղէն շարժեցան. բարկութեամբ լցուած յարձակեցան անոր վրայ և հարիւրաւոր խայթուածներով վիրաւորեցին: Այնպէս որ ցաւէն հիւանդացաւ և երկայն ատենուան մէջ կրցաւ ապաքինութիւն գտնել:

Իւր անհնազանդութեան և բարկացոտութեան պատիժը կրեց:

ԽԼ.

Մ Ե Ղ Ր Ի Ն Ա Մ Ա Ն Ը

Մարգարտին մայրը խոհանոցին մէջ զբաղած, ըսաւ աղջկանը.

— Տղաս, գնա՛ կերակրոյ պահարանէն լիմոն մի բեր. ահա՛ բանալին:

Երբ աղջիկը մառանը մտաւ, մեծ զգուշութեամբ չորս կողմը նայեցաւ փափկահամ բան մը գտնալու և գաղտուկ ուտելու համար:

Մի տափարակի վրայ մեղրի աման մը տեսաւ, որուն քով կրցաւ հասնիլ տախտակամածէն վեր ելլելով և ոտըներուն ծայրին վրայ երկըննալով: Բայց հազիւ թէ մատը ամանին մէջ խօթեց, սոսկալի խայթուածք մի զգաց: Յաւէն աղաղակ փրցուց, քաշեց ձեռքը և մի մեծ խեցգետին տեսաւ որ մատին կպած էր:

Մի քանի օր առաջ մայրը ծախած էր մեղրը և տեղը պահեստի խեցգետիններ դրած էր կիրակի օրուան ճաշին համար:

Աղջկան սարսափելի ձայնին վրայ մայրը հասաւ և խեցգետինին աքցաններէն անոր վիրաւորեալ մատըները ազատելով, ըսաւ.

— Թո՛ղ այս թեթեւ պատիժը քեզի ազգարարութեան տեղ ծառայէ. ձգէ՛ քու որկրամուլութիւնդ, որ մի գէշ ախտ է եւ գողութեան կը տանի:

ԽԼ.

Պ Ա Տ Կ Ե Ր

Վաճառական մի որ շատ ստակ ունէր, հեռաւոր ճամբորդութեան մէջ մեռաւ երբ մէկ

հատիկ տղան նմանապէս հեռի կը գտնուէր իր ծննդավայրէն :

Քիչ ատենէն հոն եկան հետզհետէ երեք պատանիներ որոց իւրաքանչիւրն կը պնդէր թէ մեռնողին զաւակ և հետեւաբար միակ ժառանգըն էր :

Այս երիտասարդներ ըստ բաւականին իրերաց կը նմանէին, և որովհետեւ վաճառականին տղան շատ տարիներէ հետէ բացակայ էր, ոչ ոք կրցաւ զինքը զանազանել այն խաբերայներէն :

Այն ատեն դատաւորը բերել տուաւ մեռնողին շատ ճիշդ նմանօլ մի պատկերը և ըսաւ թեկնածուներուն .

— Ով որ ձեր մէջէն նետ մի կարենայ հանդըպցնել ի սիրտ այս պատկերին ուր նշան եմ ըրած, նա պիտի առնէ ժառանգութիւնը :

Առաջինն աղեղը առաւ և գրեթէ հանդիպեցուց նետը նպատակին :

Երկրորդը քաշեց նետն և հասցուց նշանին աւելի մերձաւորագոյն տեղոյ :

Երրորդը վարանեցաւ քաշելու, և հեռու նետելով աղեղն ու նետը, ըսաւ լալագին .

— Ոչ, ես իմ հօրս պատկերին դէմ չեմ կըրնար նետ քաշել. լաւագոյն կը համարիմ ժառանգութիւնը կորսնցնել քան թէ վաստկիլ այս գնոյ :

Դատաւորը ոտք ելաւ և ըսաւ զգածեալ ձայնիւ .

— Ազնիւ տղայ, դու միայնակ զաւակ և օրինաւոր ժառանգ ես մեռնողին. մի ճշմարիտ որդի անկարող է վիրաւորել իւր հօրը սիրտը, նոյն իսկ ի պատկերի :

ԽԹ.

Շ Գ. Թ Ա Յ

Սիմոն ճշգրիւ գող չէր, բայց և ոչ լաւագոյն ինչ, քանզի գտածը կ'առնէր, թէ' և օրինաւոր տէրը գիտնար :

Մէկ առաւօտ երկաթագործի մը գործարանին առջեւէն անցնելու ատենը, դրան առջեւ ճամբուն սալայատակին վրայ խիտ նոր ու մեծ շղթայ մի տեսաւ. Սիմոն նախ և առաջ իր չորս կողմը նայեցաւ որ չըլլայ թէ մէկը տեսնէ. յետոյ զայն մէկէն ի մէկ յափշտակեց. Բայց անմիջապէս սոսկալի աղաղակ մը փրցուց և շղթան ձեռքէն ձգեց. Տակաւին շղթան կրակի պէս տաք էր և ոլորմելիին մատերը ամբողջ երած էին :

Երկաթագործը որ շղթան քարայատակին վրայ նետած էր որպէս զի պաղի, վաղեց Սիմոնին քով և ըսաւ .

— Որ ասան որ ուրիշի ապրանքին դպչելու փափաք ունենաս, շղթան միտք բե'ր :

ԽԺ.

ԵՐԿՈՒ ԻՐԱՑԻՔ

Մի ջաղացպանի տղայ գետին եզերքին շատ մօտեցեր էր: Մէջն ինկաւ և պիտի խղդուէր երբ անդիի եզերքին վրայ գտնուող երկաթագործը տեսաւ զայն ու ջուրը նետուեցաւ, և տղան ազատելով իր հօրը տարաւ:

Տարի մը ետքը երկաթագործին տունէն կրակ ելաւ, և դեռ օգնութիւն չհասած, կրակը գրեթէ ամէն բան լափեց: Սակայն հայր, մայր և տղաքը կրցան ազատիլ: Բայց առջի բերան ահ ու դողով շուարած, չկրցան մտաբերել պըզտիկ աղջիկը որ զատ սենեկի մը մէջ կը պառկէր:

Երբ բոցերը այն խուցին մտեցան, աղջիկը բոլոր ձայնովը պոռալ սկսաւ: Բայց ոչ ոք զնա ազատելու վտանգին մէջ մտնելու կը յանդգնէր: Նոյն միջոցին ջաղացպանը վազեց, բոցավառ փայտի կտորուանքներուն մէջ նետուեցաւ, և յաջողեցաւ պզտիկ աղջիկը ողջ առողջ բերել, հօրը գիրկը յանձնել, ըսելով.

— Փա՛ռք Աստուծոյ որ ինձի առիթ հայթայթեց քու ըրածիդ յար և նման մի ծառայութիւն մատուցանելու քեզ: Դուն իմ տղաս ջուրէն հանեցիր. ես ալ քու աղջիկդ կրակէն ազատեցի:

ԽԻ.

ԱՌԱՏԱԶՆՈՒՆ ՊԱՐՏԻԶՊԱՆ

Ծեր պարտիզպան մի մարդասէր էր ամենուն հետ և մանաւանդ աղքատաց առատաձեռն: Իրեն դիմող ամէն թշուառներ օգնութիւն գտնելու ապահով էին: Այս բարի մարդը կամովին զրկումի մէջ կ'ապրէր որպէս զի կարենայ օգնութեան հասնիլ աղքատաց, զորս իւր եղբարքը կ'անուանէր: Ամէն մէկ ըրած ողորմութեան ատենը սովոր էր ըսել.

— Նետե՛նք դարձեալ մի խնձոր ցանկէն դուրս:

Այս խօսքերուն նշանակութիւնը հարցնող մարդոց հետեւեալ պատմութիւնն ըրաւ.

Օր մը թոյլտուութիւն ըրի շատ պատանեաց մտնելու պարտիզիս մէջ որպէսզի անյագաբար պտուղ ուտեն, արգիլելով սակայն որ չըլլայ թէ իրենց գրպանը լեցնեն ու տանին: Այս տողոց մէկն, միւսներէն աւելի խորագէտ, ցանկէն դուրս նետեց մի քանի ազնիւ խնձորներ որպէսզի պարտեզէն ելլելու ատենը զանոնք առնէ տանի:

Տղուն չար գործը խստիւ յանդիմանելով հանդերձ, ինձի պիտանի մի խրատ հանեցի ատկէ և ըսի ինքիւրենս.

— Այխարհի մէջ մարդիկ յար և նման են

այս պարտիզիս տղայոց: Այս աշխարհի բարիքը կրնանք վայելել, բայց անհնարին է մեզ բան մի առնել տանիլ: Ուրեմն բարեգործութիւն ընենք. ասոնք են ցանկէն դուրս նետուած խնձորներ, այսինքն է աշխարհէս դուրս ուր ամէն ոք պիտի վարձատրուի ըստ իրեն գործոց:

Մ Ա Ս Ն Բ.

ՎԻՊԱԿԻ ԵՒ ԱՐԿԱԾԻ ՊԱՏՄԱԿԱՆԻ

Ա.

Գ Ո Ղ Յ Ո Ւ Ա Ծ Զ Ի

Գեղացւոյ մը գեղեցկագոյն ձին գողցուեցաւ ախոռին մէջէն: Հնգետասան մղոն հեռաւորութեամբ մի տօնավաճառ կ'ըլլար. հոն գնաց որորիչ մը գնէ: Զարմացաւ մնաց երբ տեսաւ որ իր ձին ծախու հանուածներուն մէջն էր: Մէկէն քաշեց անոր սանձը, գոչելով.

— Աս ձին իմն է. երեք օր կայ որ գողցան:

— Սխալ ես, ըսաւ քաղաքավարութեամբ վաճառականը: Տարիէն աւելի է որ այս ձին իմն է և ոչ թէ քուկինդ: Կարելի է թէ անոր նմանի, բայց այդ նմանութիւնը բան մը չէ:

Գիւղացին շուտ մը երկու ձեռքը անասունին աչքերուն վրայ դրաւ, գոչելով.

— Շատ աղէկ. եթէ ձին քուկդ է այսքան երկար առենէ ի վեր, ըսէ նայիմ ո՞ր աչքն է կոյր:

Միւսը, որ իրօք ձին գողցած էր բայց լաւ մը չէր զննած, շուարեցաւ մնաց: Բայց որովհետեւ բան մ'ըսելու էր, ըսաւ ըստ գիպաց:

— Չախ աչքն է :

— Կը սխալիս , պատասխանեց շինականը :

— Ներէ՛ , կրկնեց խաբեբայն , սխալ ըսի , կ'ուզէի ըսել թէ աջն է կոյր :

Այն ատեն գիւղացին ձիուն աչքերը բացաւ ըսելով :

— Հիմայ յայտնապէս դուն ստախօս և գող ես . ձին ոչ կոյր է ոչ միականի : Իմ հարցման միտք բանին էր քու խաբէութիւնդ և գողութիւնդ երեւան հանել :

Բոլոր հանգիսականք սկսան ծիծաղիլ և ծափահարել գոչելով :

— Գողը բռնուեցաւ , գողը բռնուեցաւ :

Գողը պարտաւորեցաւ ձին իւր օրինաւոր տիրոջը դարձնելու , բանտարկեցաւ և իրեն արժանի պատիժն կրեց :

Խլ .

Ա Գ Ա Հ Ո Ւ Թ Ե Ա Ն Պ Ա Տ Ի Ժ Ը

Գաւառային քաղքի մը գատաւորը օր մը հետեւեալ գատը տեսաւ .

Շատ հարուստ մէկը մեծ գումար մը կորսընցուց , որ զգուշութեամբ կապուած էր մի կաշիէ պարկի մէջ : Իւր կորուստը ի ձայն փողոյ հնչեցուց և խոստացաւ հարիւր ոսկի տալ այն մարդուն որ քսակը գտնելով անարատ իրեն բերելու ըլլար :

Մի պատուաւոր մշակ , որուն ձեռքը պայուսակըն ինկած էր , հաւատարմաբար տարաւ զայն իւր տիրոջը , առանց պարունակութեանը դպչելու : Տէրը որ իւր հարստութեանը չափագահ էր , համրեց շտապաւ արծաթը , մի և նոյն միջոցին մտածելով թէ ի՛նչ կերպով կրնար իւր խոստմանը դրժել : Պարկին եօթը հարիւր ոսկիները ամբողջ մէջն էին :

— Բարեկամ , ըսաւ , այս պարկին մէջ ութ հարիւր ոսկի կային . հիմայ եօթն հարիւր կը գըտնեմ . անշուշտ պայուսակը լուծեր ես , խոստացած վարձքս առնելու համար : Ուստի , բարի եկար , երթաս բարով :

Բարի գործաւորը իր պատինն ոսկիէն գերադաս համարելով , հաւաստեց թէ պայուսակը գտած էր բերած վիճակին մէջ , առանց մէկ բանի մը դպչելու կամ մէջէն առնելու :

Վէճը գատաւորին առջեւ ելաւ որ շուտ հասկցաւ ագահին նենգութիւնը և գործաւորին արդարութիւնը : Իւրաքանչիւրին պատմել տուաւ գործին մանրամասնութիւնքը : Հարուստը պնդեց թէ պայուսակը ութ հարիւր ոսկի կը պարունակէր և թէ միայն եօթը հարիւր գտած էր հոն : Իսկ աղքատը կ'ըսէր թէ գտած քսակին ամենեւին չէր դպած :

— Շատ բարի , ըսաւ գատաւորն , մին կորուսեր է ութ հարիւր , միւսը գտեր է եօթն հարիւր :

ուրեմն այս չէ մարդուն կորուսած քսակը: Դուն, ըսաւ մշակին, ա՛ռ պարկդ և պահէ՛ մինչև որ կորսնցնողը երեւան ելլէ: Իսկ դուն, ըսաւ հարուստին, համբերէ՛ որ ութ հարիւր լիրան պարունակող քսակդ գտնուի:

ԽԽ.

Ճ Ե Մ Ա Ր Ա Ն Լ Ռ Ա Կ Ա Յ Ի Յ

Հին Պարսկաստանի Համատան քաղքին մէջ հռչակաւոր մի ճեմարան կար որուն առաջին կանոնն էր այսպէս. «Ճեմարանականք թո՛ղ շատ խորհին, քիչ գրեն և ըստ կարի քիչ խօսին»: Այս ճեմարանին անունն էր Լուակացներու ճեմարան, և Պարսկաստանի մէջ մէկ ճմարիտ գիտնական չկար որ հոն մտնելու փառասիրութիւն չունենար: Գիտնական Ձէպ, հիղինակ պատուական մի գրքուկի, իւր գաւառին խորէն իմացաւ որ ճեմարանին մէջ պարապ տեղ մը կար: Կ'ելլէ փութանակի Համատան կ'երթայ և ներկայանալով ի դուռն սրահին ուր ճեմարանականք կը ժողվէին, դռնապանին կ'ազաչէ որ նախագահին մատուցանէ սոյն քարտէսը. «Ձէպ գիտնականը խոնարհաբար կը խնդրէ որ պարապ մնացած աթոռին ընդունուի»: Բարապանը կատարեց յանձնարարութիւնը, բայց գիտնականը և քարտէսը ուշ մնացեր էին, տեղը բռնուած էր:

Ճեմարանը սաստիկ վշտացաւ այս ճախորդարկածին վրայ: Նա մի երեւելի իմաստակ ընդունած էր, որուն առոյգ և թեթեւ պերճախօսութիւնը անգիտաց զարմանքը կը գրգռէր, և հարկադրած էր գիտնական Ձէպին պէս հռչակաւոր մէկը մերժել:

Նախագահը որ այս անհաճոյ տեղեկութիւնը անոր հաղորդելու պաշտօն ունէր, չէր կրնար դիւրաւ որոշում տալ և չէր գիտեր թէ ինչ ընէր: Քիչ մը խորհելէ ետև, մեծ գաւաթ մը բերել տուաւ և այնքան լեցուց չրով որ այլ ևս մի կաթիլ կրնար ջուրը յորդել տալ ամանէն դուրս: Յետոյ հրամայեց որ թեկնածուններս բերեն: Նա երեւցաւ այն պարզ և համեստ կերպով որ գրեթէ միշտ արժանեաց զուգորդ է:

Նախագահը ոտք ելաւ, և առանց բառ մ'ըսելու, ցաւած գէմքով ցոյց տուաւ խորհրդաւոր գաւաթը: Մէկէն հասկցաւ գիտնականը թէ ճեմարանին մէջ տեղ չկար, բայց առանց վհատութեան ուղեց իմացնել թէ մի ճեմարանական անթոշակ կարգ և կանոնը չէր եղծեր: Ոտքին առջեւ լարդի տերեւ մի տեսաւ, զայն առնել և գաւաթին վրայ գնելը մէկ բրաւ այնպիսի զգուշութեամբ որ ոչ մի կաթիլ ջուր չթափեցաւ:

Այս հանճարեղ պատասխանին վրայ ամէնքը ծափահարութիւն ըրին. նոյն օրը կանոնազանցութիւն գործադրեցին և ընդունեցան Ձէպ

գիտնականն մեծ խնդութեամբ: Իսկոյն ճեմարանին սօմարը մատուցին իրեն, յորում նորամուտ անդամք կը պարտէին ստորագրել: Ուստի նա ստորագրեց և ա՛յլ բան չմնաց բայց եթէ արտասանել, ըստ սովորութեան, խօսք մի շնորհակալեաց: Սակայն, իբր իրապէս լռակաց ճեմարանական, Ձէպ գիտնականն առանց մի բան ըսելու մատոյց իւր շնորհակալութիւնն: Գրեց ի լուսանցըս տուժարին 100 թիւը, որ էր իւր նոր ընկերակցաց թիւն. յետոյ մի զրոյ աւելցնելով սկզբնական թուէն առաջ (0100), գրեց ի ստորեւ. «Ոչ աւելի ոչ նուազ»: Նախագահն շատ ճարպիկութեամբ պատասխանեց. զրոյն դրաւ 100 թուէն ետքը (1000), և գրեց. «Տասնապատիկ առաւել կ'արժէ»:

ԽԾ.

ՎԵՀԱՆՁՆ ԳԻՒՂԱՅԻ

Ատիճէի մէկ յորդութեան միջոցին, Վէրոնայի կամուրջը փլաւ բոլոր կամարներովը, բաց ի մէջինէն, որուն վրայ մի տուն բնակեալ էր ամբողջ մի ընտանեօք: Եզերքէն այն ողորմելի մարդիկը կ'երեւնային, որոնք ձեռքերնին հրկարելով օգնութիւն կը խնդրէին: Սակայն հեղեղաաին բռնութիւնն յայտնապէս կը խարխարէր կամարին մոյթերը: Այս վտանգիս մէջ բերդապահ հրամանա-

տարն առաջարկեց հարիւր ոսկի այն մարդուն որ համարձակէր նաւակով երթալ ազատել այս ողորմելիներն:

Վտանգ կար գետին յորձանքով քշուելու տարուելու կամ տանը բակը հասնելով կամարին փլատակաց տակը թաղուելու:

Անթիւ բազմութիւն ժողովրդեան կը վխտար ավիանց վրայ, այլ ոչ ոք կը համարձակէր բերդապահին առաջարկութիւնն յանձն առնելու: Նոյն պահուն մի գեղջուկ պատանի անցաւ: Պատմեցին նմա արկածն և խոստացեալ վարձքն: Սա նաև հեծաւ, թիավարելով հասաւ ի մէջ գետոյն, մերձեցաւ ի տունն, սպասեց մոյթին տակը որ բոլոր ընտանիքը, հայր, մայր, տղայք և ծերք, պարանով սահէին ինչնէին ի նաւն: Երբ ամէնքը ժողովեցան հոն, դարձեալ թիերը քաչեց, շուրին յորձանաց դէմ դիմացաւ և հասաւ յեզր ցամաքին: Հրամանատարն ուզեց տալ հարիւր ոսկին, բայց սա մերժեց ըսելով.

— Ես իմ կեանքս չեմ ծախեր. իմ աշխատութիւնս կը բաւէ սնուցանել զիս, կինս և տղաքս: Տո՛ւր այդ ստակը այս խեղճ ընտանեաց որ ինձ մէ աւելի կարօտութիւն ունի:

Ե.

ԿՐԻՑ ԴԷՄ ԴՆԵԼՈՒ ԵՒ ՅԱՂԹԵԼՈՒ ԿԵՐՊԸ

Մի ծերունի Տէրվիչ, որուն աշակերտք հարցուցին թէ ինչպէս պէտք էր կրից դէմ կռուիլ և յաղթահարել, այս օրինակ պատասխանեց.

Նոճիապատ գերեզմաննոցի մը մէջ մանելով, հրամայեց իր աշակերտներէն մէկուն խլել մի փոքրիկ նոճի զոր ցոյց տուաւ և զոր աշակերտը հանեց մէկ ձեռքով և առանց մէկ դժուարութեան: Յետոյ միւս այլ մէկ աւելի մեծ նոճի ցոյց տուաւ զոր պատանին խլեց դարձեալ, բայց աւելի դժուարաւ և երկու ձեռքերովը: Երրորդ մը խլելու համար, որ աւելի հաստաբուն էր, հարկ եղաւ որ ընկերներէն մին օգնէ, զոր բաւական դժուարութեամբ կատարեցին: Վերջապէս մի ուրիշ նոճի ցոյց տուաւ որ շատ աւելի զօրեղ էր: Բոլոր պատանիներ մէկտեղ եկան տեղէն շարժելու համար, բայց չկրցան զայն խլել:

Այն ատեն վարպետը, զիրենք խրատել ուզելով,

— Ահա՛, սիրելի տղաքս, ըսաւ, այսպէս են մեր կրքերը: Ի սկզբան երբ տակաւին չեն արմատացած, դիւրին է զանոնք խլել, եթէ անոնց դէմ մարդս կռուի: Բայց երբ ընդ երկար ունակութեամբ սրտին մէջ արմատանան, շատ դժուար է զանոնք նուաճել: Իսկ արդ, պզտիկուց աշխատեցէ՛ք մրցիլ և յաղթանակել կրից, որք յետոյ ձեզի դէմ ահեղ կռիւ կը յարուցանեն և թերեւս ձեր կորստեան պատճառ կ'ըլլան:

Չ.

Բ Ա Ր Ի Զ Ա Ի Ա Կ

Պզտիկ տղայ մը, զինուորական դպրոցը դըրուած, շատ օրեր կը կշտանար միակ ապուր և հաց ու շուրով: Հսկող մի այս տարօրինակ գործը իմանալով, խստիւ յանդիմանեց զնա: Պզտիկ տղան նոյնպէս կը շարունակէր գործել, յանդիմանութիւնն առ ոչինչ սեպելով: Դպրոցին տնօրէնը այս յամառութիւնն իմանալով, տղան կանչել տուաւ և, յետ անուշուրթեամբ ազդարարելու թէ որքան հարկ էր խուսափել յեղականութենէ եւ համակերպիլ վարժարանին սովորութեանց, ասանելով թէ իր ըրածին մեկնութիւն չէր տար, ստիպեցաւ սպառնալ, եթէ ընդհանուր կանոնին չհնազանդէր, զինք իր ընտանեացը յուղարկելու:

— Տէր, ըսաւ յայնժամ տղան, որովհետեւ կը պահանջես գիտնալ իմ վարմունքիս պատճառն, ահաւասիկ. ես իմ հօրս տունը միայն սեւ հաց կ'ուտէի, և այն փոքրիկ քանակութեամբ. յաճախ միայն շուր կը յաւելուինք այնմ: Հոս լաւ ապուր և ճերմակ հաց կ'ուտեմ ուզածիս չափ. ինձի համար այս հարկինք է, և չեմ կրնար աւելի ինչ ուտել յիշատակաւ հօրս և մօրս խեղճ վիճակին:

Տնօրէնը զգածուեցաւ ասանելով այս տղուն գիւրազգածութիւնը և որդիական գորովն, և իբր վարձատրութիւն, անոր ընտանեաց նպաստներ ըրաւ:

է.

ԵՐԵՍ ԱՌԱԾ ՏՂԱՅ

Մի մտացի տիկին մէկ հատիկ զաւակ մ'ունէր. այնքան կը վախնար անոր հիւանդ լինելէն որ սա փոքրիկ մի բռնաւոր դարձեր էր և զայրոյթ կը պողկար երբ իւր ամենէն անհետեթ կամաց մի փոքրիկ ընդդիմութիւն համարձակէին ընել: Այս տիկնոջ այրն, ազգականք և բարեկամք ընդունայն կ'ազդարարէին թէ այսպէս դէշ կրթելով տղան իւր սիրելոյն կորստեան և ապագայ չարեաց պատճառ պիտ'ըլլար: Բայց այս ամէնն էր ի զուր:

Օր մը, իւր սենեակին մէջ եղած ատենը, տիկինը լսեց բակէն իւր տղուն լալու ձայնը: Բարկութեամբ ինք իր երեսը կը ճանկուտէր զի ծառայներէն մէկը անոր ուզածը տալու կը մերժէր:

— Աներե՛ս, ըսաւ տիկինը սպասաւորին, ինչո՞ւ չես տար տղուն ուզածը, շուտ բրէ՛, ըսածը կատարէ՛:

— Աստուած վկայ, պատասխանեց սպասաւորը, եթէ մինչեւ առտու պուայ, ուզածը պիտի չըլլայ:

Այս խօսքերուս վրայ տիկինը սաստիկ բարկացած վազեց ի սրահ ուր ամուսինն էր մի քանի բարեկամներու հետ, և խնդրեց որ հետը գայ վռնատէ այն լիրբ ծառայն որ համարձակած էր

իրեն ընդդիմանալու: Էրիկը, որ իր կնոջը հանդէպ տկար էր որքան իւր տղուն հանդէպ, ուսերը վեր անկելով ետեւէն գնաց, և ընկերութիւնն այլ պատուհաններէն նայել սկսաւ եղածը տեսնելու համար:

— Անամո՛թ, ըսաւ սայրը պասաւորին, ինչպէ՞ս կը համարձակիս հետեւ տիկնոջ և մերժել տղուն ուզածը:

— Իրա՛ւ որ, աէր, պատասխանեց ծառան, թող տիկինը ինք ձեռքով տայ տղուն ուզածը. մի քառորդ կայ որ ջրի դոյլին մէջ լուսնկան տեսեր է և կ'ուզէ որ իրեն տամ զայն:

Այս խօսքերուս ընկերութիւնը խնդումը բրցուց. տիկինն անգամ զայրոյթը ձգելով սկսաւ խնդալ, և այնքան ամոթապարտ մնաց որ իւր տկարութեան հրաժեշտ տալով, այն անչնորհք և ինքնահաճ տղան լաւ մը կրթեց, այնպէս որ մի սիրուն պատանի կրցաւ ընել զայն:

Ը.

ԵՆ ԱՅ ՌԻԹԻԻՆ

Փոքրիկ քաղքի մը քաղաքացիներէն ոմանք գաւառապետին կողմանէ յանձնառու եղան աղքատաց համար դրամական հաւաքում ընելու: Առաւօտուն, մի մեծատան բակը մտած ատեննին, լսեցին տանուտէրը որ խստիւ կը յանդիմանէր ծառաներէն մին, բոլոր գիշերը անձրեւին տակ

ձիուն թամբը ձգած ըլլալուն համար: Հաւաքող-
ներէն մին ըսաւ:

— Բան մը պիտի չկրնանք փրցնել հոսկէ, զի
ագահի մը տունն ենք:

— Փորձենք միշտ, ըսաւ միւսը, ի՞նչ կը
կորսնցնենք:

Նոյն պահուն տանուէրը վրայ հասաւ, զի-
րենք քաղաքավարութեամբ ընդունեցաւ և իրենց
այցելութեան պատճառը հարցուց: Երբ իմացաւ,
աղաչեց հաւաքողաց որ հաճին իւր սենեակը մտնել
ուր մի կարեւոր գումար յանձնեց անոնց: Զար-
մանքով ու երախտագիտութեամբ լցեալ, այս
մարդիկ խոստովանեցան թէ ծառայի մը հետ
իւր վիճելը լսելով, կարծեր էին որ նա շահահախնդիր
մէկն էր և իրենց բան մը տալու մտադիր չէր
կրնար լինել:

Տանուէրը պատասխանեց.

— Ճշմարիտ է թէ խնայասէր եմ: Բայց ի
չնորհս իմ խնայութեան կարօղ եմ առատապէս
տալ աղքատաց:

Թ.

ԳԱԶՈՒԹԻԻՆ ԵՒ ԲԱՐՈՒԹԻՒՆ ՄԻ ԳԵՂԱՅՐՈՅ

Փիտնիոյ մի գիւղին մէջ հրդեհ պատահեցաւ:
Մի խեղճ գիւղացի վազեց օգնութեան հասաւ
ուր որ անկ էր: Ամէն ջանք ընդունայն. հրդեհն
արագութեամբ կը յառաջէր: Իրեն իմաց տուին
թէ կրակը իւր տան մտեցեր էր. նա հարցուց թէ

դրացւոյն տունը բռնկած էր մի: Ըսին թէ այն
երեւու վրայ էր և թէ ժամանակ կորսնցնելու
չէր եթէ կուզէր իւր կահ կարասիքն փրկել:

— Աւելի թանկագին բաներ ունիմ փրկելու,
պատասխանեց փութով: Իմ թշուառ դրացիս
հիւանդ է և անկարող ինք իրեն օգնելու: Եթէ
օգնութեան չհասնուի, անոր կորուստն անդար-
մանելի է, և հաւաստի եմ թէ ինձ կ'սպասէ:

Իսկոյն այս դժբաղդին քովը կը վազէ, և
առանց իւր տունը միտք բերելու, որն որ իր միակ
ապաստանն էր, կը յարձակի ընդ մէջ բոցոյն որ
հիւանդին անկողինն պատած էր: Հրատապ մի
գերան մերձ էր բարեկամին վրայ խնայու: Սա կը
դիմէ շիտակ դէպ ի մահիճը և կը ջանայ, շնորհիւ
իւր արագաշարժութեան, զերծ մնալ ի վտանգէն
որուն դէմ ոչ ոք կարօղ էր դիմանալ: Վերջապէս
կը հասնի իւր դրացւոյն քով, կը շարժէ իւր ուսոց
վրայ և յաջողութեամբ կը տանի յապահու՛ աեղի:

Ժ.

ԳՈՐԾ ԱՐԻԱՐՈՒԹԵԱՆ

Կալարրիոյ դուքսը կարօլոս ամէն օր դատ
կը տեսնէր ի նարոլի, իւր պաշտօնեաներով և
խորհրդականներով չըջապատեալ զորս կը ժողովէր
իր պալատան մէջ: Վախնալով որ բարապանք
աղքատները ներս չառնէին, ատեանին մէջ բոժոժ
մը դնել տուած էր որուն չուանը պատէն դուրս
կը կախուէր:

Մի զառամեալ ձի, զոր տէրը արձկած էր, պատին դէմ քերուելու եկաւ եւ հնչեցուց բոժոժը:

Դուռը բացէք, ըսաւ իշխանը, և ներս առէք ուլ որ է:

— Քարէր իշխանին ձին է, ըսաւ բարապանը ներս մտնելով:

Բոլոր հանդիսականք խնդացին:

— Կը խնդաք, ըսաւ իշխանը. գիտցէք որ իրաւացի արդարութիւնը մինչեւ յանասունս կը հասնի: Կանչեցէք Քարէրը:

— Ի՞նչ է այդ ձին զոր կը ձգես որ թախառի, հարցուց դուքսը:

Ո՛հ, տէր իմ, պատասխանեց հեծելազօրն, սա ժամանակաւ սքանչելի կենդանի մ'էր: Ինծի հետ քառասուն պատերազմի դնաց, բայց այլ ևս անպիտան է, և միտք չունիմ ընդունայն ծախքով սնուցանել զայն:

— Դուքս հայրս սակայն քեզ լաւ վարձատրեց:

— Յիրաւի մեծամեծ շնորհքներ ըրած է ինծի:

— Դու չե՞ս արժան համարիր սնուցանել այս վեհ կենդանին որ քու ծառայութեանդ շատ մասնակցութիւն ունեցաւ: Գնա՛ ձիաստանիդ մէջ տեղ մի տուր նմա. քու միւս անասնոցդ պէս դարմանէ զայն, առանց որոյ զքեզ մի հաւատարիմ հեծեալ չեմ սեպեր, և իմ շնորհացս անարժան կը համարիմ:

ԺԱ.

ԴԱՏԱԻՈՐԻ ՄԸ ՀՈԶԱԿԱԻՈՐ ՎՃԻՌԸ

Մի վաճառական մէկ ուղտապանի Բերիայէ Պոլիս տանելու համար, մի քանի հակ բեռցներէ ետքը, անոր հետ ճամբայ ելաւ: Բայց ճամբուն մէջ տեղը հիւանդ ինկաւ եւ չկրցաւ կարաւանին հետ երթալ. որ անկէ շատ առաջ հասաւ ի Պոլիս:

Ուղտապանը տեսնելով որ, յետ մի քանի շաբաթուց, իւր մարդը չէր գար, կարծեց թէ մեռած էր, ծախեց ապրանքը ինքիր հաշուին և արհեստը փոխեց: Վերջապէս վաճառականը հասաւ և ուղտապանը գտնելու շատ մը ժամանակ կորսընցներէ ետքը, իւր ապրանքը պահանջեց:

Խարբեայն կեղծեց թէ զինքը չէր ճանչնար և ուրացաւ ուղտապան լինելը:

Դատաւորը որուն առջեւ դատը տարուեցաւ, երկուքին ի միասին ըսաւ թէ խելքերնին թռուցեր էին եւ հրամայեց որ դուրս ելլեն: Երբ միտեղ դուրս կելլէին, պատուհանը բանալով, գոչեց.

— Ուղտապան, քեզի խօսք մ'ունիմ:

Այն որ ուղտապան եղած էր փութանակի գլուխը գարձուց, առանց խորհելու թէ այս արհեստը ուրացեր էր: Այն ատեն դատաւորը, ստիպելով զայն ետ դառնալու, ըրածեժ ընել և իւր նենդութիւնը խոստովանել տուաւ: Դատաւարտեց զնա վաճառականէն գողցած ապրանքը հատուցանելու, նաեւ մի շատ տուգանք տալու ըրած սուտ երգմանը համար:

ԺԲ.

Գ Ի Ի Յ Ա Ձ Ն Ո Ի Թ Ի Ի Ն

Թիւ քաղաքին մէջ կրակը լափած էր տան մը վարի յարկը երբ քաղքին արքեպիսկոպոսը հասաւ : Առաջին անձն զոր տեսաւ կին մի էր աղան գըրկած , որուն աղաղակը հանդիսականաց աղիքը կը խոռովէր , որք սակայն չէին համարձակէր օգնութեան երթալ : Կրակը կ'սպառնար վերին յարկն ուր կինն մի պատուհանի առջեւ կեցած էր : Եկեղեցականը մի սանդուղ դնել տուաւ այն պատուհանին դէմ եւ փառաւոր վարձք մը խոստացաւ այնմ որ համարձակէր ելլել ու փրկել մայրն ու աղան : Ամէնքը հրաժարեցան : Եպիսկոպոսն առաջարկեց մինչեւ հազար ոսկւոյ մի թոշակ : Շահու խայծն ոչ աւելի եռանդ ազդեց մշակաց քան զաղէխոռով տեսարանն :

— Ես անձամբ կ'երթամ , գոչեց վեհանձնօրէն եկեղեցականը , չրած վերարկու մի վրան առնելով , և բոցապատ սանդղոց վրայ յարձակելով : Պատուհանը հասնելուն պէս մտաւ սենեակը և բոցերուն մէջ աներեւոյթ եղաւ : Յետ մի քանի վայրկեան տազնապալից հոգածութեան , հանդիսականք տեսան բարձրաստիճան առաջնորդն , որ երկու թշուառները ստոյգ մահուանէ աղատած , անոնց հետ վար ինջաւ :

ԺԳ.

Ա Ն Շ Ա Հ Ա Խ Ն Գ Ր Ո Ի Թ Ի Ի Ն

Շատ աղքատ մարդ մը հարիւր ոսկիով լցուած մի քսակ գտաւ :

— Այս ստակն իմն չէ , ըսաւ , տէրը փնտռենք :

Ամէն կողմն հուշակեց որ ոսկիով լի քսակ մ'առնելու համար իրեն պէտք էր գիմել : Չայն կորսնցնողը իր քովը եկաւ և քսակը նկարագրեց ճշգրիւ ինչպէս որ էր , առանց կասկած մը ձգելու անոր ստացուածքն ըլլալուն վրայ :

— Ուրախ եմ , ըսաւ աղքատ մարդը , որ քեզի կրնամ վերագործնել զայն :

Խնդութեամբ եւ երախտագիտութեամբ լցուած , այս մարդն ուզեց քսան ոսկի տալ նմին ինչանակ իւր երախտագիտութեան : Աղքատը մերժեց : Տասը տուաւ , դարձեալ մերժեց նա : Վերջապէս քսակին տէրն առաւ զան եւ գտնողին առջեւը նետեց :

— Ա՛ռ , ըսաւ , որովհետեւ բան չես ընդունիր , ես ալ բան չեմ կորուսած :

Աղքատն , չվիրաւորելու համար զանիկայ , մի ոսկի առաւ քսակին մէջէն զոր իսկոյն դրաւ ի ձեռս կոյր մուրացկանի մը որ այն պահուն կ'անցնէր :

ԺԴ.

Ո Ր Դ Ի Ա Կ Ա Ն Ս Է Ր

Ճարտնական տարեգիրք որդիական սիրոյ մի զարմանալի օրինակ կը պարունակեն: Կին մի, երեք զաւկներով այրի մնացեալ, անոնց աշխատութենէ կ'ապրէր, որն որ իրենց պիտոյքն հոգալու համար միշտ չէր բաւական: Ամենակարօտ մօր մը ամէնօրեայ տեսքն իրենց նորատեսակ մի դիտաւորութիւն ներշնչեց: Մի հրովարտակ ելած էր թէ ով որ երկիրը ապականօղ մի գող մատնէր արդարութեան բաւական մեծկակ մի գումար վարձք առնելու էր: Եղբարք իրենց մէջ որոշեցին որ երեքէ մին գող ձեւանար եւ միւսները գատաւորին առջեւ տանէին զայն:

Վիճակ ձգեցին թէ որդիական սիրոյ զոհն ո՛վ ըլլայ, և վիճակը ելաւ իրենց կրտսեր եղբօրը, որն որ անզգամի մը պէս կ'ապուած գատաւորին առջեւը տարուեցաւ: Ատենակալը հարցաքննեց զանկայ և նա պատասխանեց թէ գող էր: Բանտ կը զրկեն զինքը և խոստացեալ վարձքը կը վճարեն մատնողաց: Այն ատենասոնց սիրտը կը գորովի իրենց եղբօրը վիճակին վրայ, բանտը մանեւ ճամբայ կը գտնեն և կարծելով թէ ոչ ոք զիրենք կը տեսնէ, գորովանօք կ'ողջագուրեն զնա և իրենց արտասուօք կ'ողողեն: Ատենակալը ըստ դիպաց զայս տեսնելով և զարմանալով այս տարօրինակ արկա-

ծին վրայ, իւր բարապաններէն մէկուն կը հրամայէ մատնիչներուն ետեւէն երթալ և այդ խորհրդաւոր գաղտնեաց մեկնութիւնն հասկնալու համար ամէն ջանք ի գործ դնել: Սպասաւորը վերադարձաւ և ըսաւ որ այն երկու երիտասարդք մտեր էին մի տուն, և թէ ինք հոն մօտենալով լսիր էր որ անոնք իրենց մօրը կը պատմէին ներկայ արկածը: Թէ խեղճ կինը այս պատմութիւնը լսածին պէս լաց ու ողբ արձկեր եւ իւր զաւակաց ապսպրեր էր ետ տանիլ առած ստակնին, ըսելով որ լաւագոյն կը սեպէր անօթութենէ մեռնիլ քան թէ ապրիլ իւր տղուն բանտարկութեան գնով:

Ատենակալը այս որդիական սիրոյ հրաշալեաց խելամուտ լինելու դժուարելով, բերել տուաւ բանտարկեալը, նորէն հարցափորձեց իւր կարծեցեալ գողօններուն վրայ և սպառնացաւ չարաչար տանջանքներով պատժել: Բայց պատանին իւր մայրագորով սիրոյն անձնուէր, ըրած խոստովանութեանց վրայ հաստատուն կեցաւ:

— Ազնիւ և առաքինի տղայ, գոչեց յայնժամ դատաւորը, այլ եւս բաւական է. քու անձնուի-րութիւնդ պէտք է որ վարձատրուի:

Գնաց կայսեր պատմեց եղածն, որ սքանչա-նալով այսպիսի դիւցազնական սիրոյ վրայ, ուղեց տեսնել երեք եղբարքը, զորս առատաձեռն պարգեւօք լցուց, մեծագումար մի թոշակ յատկացնելով կրտսերին եւ նուազ թոշակներ միւս երկուքին:

ժե.

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՈՒՐՈՒԱԿԱՆԻ

Երկիւղ խօլականներ կը հնարէ: Մարդիկ կ'երեւակայեն թէ կը տեսնեն, և կ'ըսեն թէ տեսան: Պատմութիւնն բերնէ բերան կը հասնի, ընդարձակեալ և լուսաբանեալ իւրաքանչիւր մարդկանէ: Ուրքան անհաւատալի է, կարծես թէ այնքան դիւրահաւանութեամբ ընդունելի կ'ըլլայ:

Վարտաք իր յիշատակարանաց մէջ կը պատմէ թէ Բլէզանսի մէջ մի պանդոկ գացած էր, որուն պանդոկապետին մայրը առջի գիշերը մեռեր էր:

Այս մարդը մի ծառայ զրկեր էր մեռնողին սենեակէն լաթ առնելու: Ծառայն շնչասպառեա եկաւ ազաղակելով թէ տիկինը տեսեր էր որ եկեր անկողնոյն մէջ պառկեր էր: Ուրիշ մի ծառայ սիրտ ըրաւ, գնաց եկաւ, միեւնոյն բանը ըսաւ:

Պանդոկապետը անձամբ ուզեց երթալ և սպասուհին հետը առաւ: Քիչ մը յետոյ վերագարձաւ և ըսաւ իւր հիւրերուն:

— Յիրաւի, տեսայ մայրս, բայց չհամարձակեցայ խօսելու:

Վարտաք ճրագ մ'առաւ և եկեղեցականի մը դառնալով, ըսաւ.

— Երթանք, Տէր:

— Շատ բարի, պատասխանեց քահանայն, բայց նախ և առաջ դուն պէտք է որ մտնես:

Բոլոր հանդիսականք հետ գացին: Սենեակին մէջ երբ որ մտան, վարտաք անկողնոյն վարագոյրը բացաւ. այն ատեն տեսան մի պառաւ կին որուն դէմքը թուխ եւ կնճռոտած էր, գըլուխը գլխնոցով ծածկած եւ երեսը ծռմուկած: Տանուտէրը կանչեցին որ տեսնէ թէ արդեօք իր մայրն էր:

— Այո՛, ըսաւ, մայրս է, խեղճ մայր:

Սպասաւորք վկայեցին թէ տանտիկինն էր: Յայնժամ վարտաք եկեղեցականին ըսաւ.

— Դու որ վարդապետ ես, փորձէ՛ զոգին: Քահանայն մերձենալով հարցափորձեց և

օրհնած ջուր ցօղեց մշտկաւ:

Խօլականը թրջուելով ցաթկեց եկեղեցականին վրայ ու խածաւ:

Չայս տեսնելով ամէնքը փախան:

— Եկեղեցականին հետ կռուելու ատեն խօլականին գլխնոցը ընկաւ, և վարտաք ճանչցաւ զայն որ մեռնողին կապիկն էր:

Այս կապիկը տեսած էր տիրոջը գլխնոց գըլնը, զոր իր գլխուն յարմարցնելով, անոր անկողնը գացեր պառկեր էր:

Այս է ստուգիւ ուրուականաց պատմութեան առ հասարակ լուծումն, եթէ փոքր ի շատէ բարուց կորով ունենանք պաղ արեամբ քննելու ինչ որ է պատճառ մեր սարսափմանց:

ԺԶ.

ՈՃՐԱԳՈՐԾՔ ՅԻՐԵՐԱՅ ՊԱՏԺԵԱԼՔ

Երեք հոգի ի միասին ճամբորդութիւն կ'ընէին : Մի գանձ գտան ի ճանապարհի եւ մէջերնին բաժնեցին : Շարունակեցին իրենց ճամբան խօսելով իւրաքանչիւր իր բաժինին գործածութեան վրայ :

Իրենց կտրակուրը հատած ըլլալով, որոշեցին մէջերնէն մէկը քաղաք ղրկել որ առնէ բերէ : Ամէնէն պզտիկը այս պաշտօնին յատկացնելով ճամբայ դրին :

Երթալու ատեն կը մտածէրնա .

— Հիմայ ես հարուստ եմ, բայց աւելի հարուստ կ'ըլլայի եթէ գանձը մինակ գտնելու ըլլայի : Այս երկու մարդիկ այն հարստութիւնն ինծմէ յափշտակեցին : Արդեօք չե՞մ կարող ձեռք անցնել զայն : Հա՛պա գնելու կերակրեղէնները կը թունաւորեմ, և ընկերացս քով դառնալու ատենս կ'ըսեմ թէ ես քաղաքը կերակուր կերած եմ : Ընկերքս անկասկած կ'ուտեն ու կը մեռնին : Հիմայ որ գանձուն երրորդ մասն միայն իմն է, բոլորը իմն կ'ըլլայ :

Նոյն միջոցին միւս երկու ճամբորդք կը խորհին .

— Ի՞նչ պիտոյ էր որ այս պատանին մեզի կցորդէր, և հարկադրէինք գանձը իրեն հետ բաժնելու : Իւր բաժինը կ'առաւելուց մեր բա-

ժերը և ստուգապէս հարուստ կ'ըլլայինք : Թող գայ . մեր սուրերը սրած են :

Պատանին եկաւ թունաւորեալ ուտելեօք : Ըկերները զինք մեռցուցին . բայց իրենք ալ բերած ճաշը կերան ու մեռան :
Գանձը ոչ մէկուն եղաւ :

ԺԷ.

Խ Ա Ղ

Բիռնի մեծահարուստ մի քաղաքացի իւր արդուն խաղամուլութեան սկսիլը լսելով, անփոյթ եղաւ : Պատանին մի կարեւոր գումար կորսնցուց :

— Ես կը հատուցանեմ, ըսաւ հայրը, քանզի ինձ համար պատիւ առաւել է քան զարծաթ : Բայց մտիկ ըրէ՛, տղաս . դուն խաղ կը սիրես, ես աղքատները : Ողորմութիւնը պակսեցուցի ատոնց յորմէ հետէ քեզ կարգելու մտադիր եղայ : Հիմայ հոգս չէ . խաղացողը չ'կրնար կարգուիլ : Ուզածիդ չափ խաղա՛, միայն թէ մի պայմանաւ : Ամէն մէկ կորուստ ընելուդ գիտցիր որ աղքատաց նոյնքան պիտի տամ որքան որ ըրած պարտուցդ վճարեմ : Այսօրու ընէ սկսինք :

Իսկոյն պարտուց գումարին հաւասար գումար մը հիւանդանոցը ղրկեց : Նոյն օրէն սկսեալ պատանին այլ եւս չխաղաց :

ԺԸ.

Վ Ե Հ Ա Ն Ձ Ն Ո Ի Թ Ի Ի Ն

Մի պատուաւոր հայր ընտանեաց լի տարեօք
և ընչիւք ուզեց կանխաւ կարգադրել և բաժ-
նել երեք որդւոցը մէջ իր աշխատութեան և ար-
ուեստին արդիւնքը: Յետ հաւասար երեք մասի
բաժնելու, եւ իւրաքանչիւրին տալու զայն,
ըսաւ.

Մի թանկագին ադամանդս մնայ: Զայն պի-
տի տամ անոր որ արժանանայ նմին մի ազնիւ եւ
վեհանձնական գործով: Երեք ամիս պայմանաժամ
կուտամ ձեզի զայն վաստկելու համար:

Որոշեալ պահուն երեք որդիք ներկայացան
իրենց հօրը առջեւ, եւ երէցը խօսեցաւ այսպէս.

— Հայր իմ, մի օտարական ստիպեցաւ ինձ
յանձնելու իւր բոլոր ստացուածքը. ինձմէ գրա-
ւոր ոչ մի մուրհակ, ոչ մի գրաւ պահանջեց իւր
աւանդը երաշխաւորող: Ես հաւատարմաբար ի-
րեն հատուցի զայն. այս հաւատարմութիւնս ո՞չ
ապաքէն գովելի է:

— Դուն քու պարտքդ կատարեր ես, տղաս,
պատասխանեց ծերունին: Ով որ ուրիշ եղանակաւ
վարուէր, ամօթէն մեռնելու էր, քանզի ուղղա-
մտութիւն մի սրբազան պարտք է: Ուստի ըրածդ
մի գործ է արդարութեան և ոչ վեհանձնութեան:

Երկրորդ տղան հետեւեալ կերպիւ փաստա-
բանեց.

— Իմ ուղեւորութեանս մէջ լճի մը քով
գտնուեցայ: Մի տղայ մէջը ինկաւ, եւ պիտի
խղզուէր եթէ զայն չփրկէի ի տես բնակչաց այն
գիւղին զոր լճակին ջուրերը կը թրջեն. կրնան ա-
նոնք վկայել ճշմարտութեան:

— Շատ բարի, ըսաւ հայրը, բայց այս գոր-
ծին մէջ չկայ դարձեալ վեհանձնութիւն. այդ լոկ
մարդասիրութեան գործ է:

Վերջապէս երեք եղբարց վերջինը խօսք ա-
ռաւ.

— Հայր, ըսաւ, գտայան հաշտ մի թշնամիս
որ գիշեր ատեն ճամբէն շեղած, անդունդի մը
եզերքը յանգէտս քուն եղած էր: Երբ քունէն
արթննար մի փոքրագոյն շարժում կրնար զինքը
տապալել ի խորխորատ. իւր կեանքն էր ի ձեռս
իմ: Շատ զգուշութեամբ զինքը արթնցուցի եւ
այն ձախորդ վայրէն ազատեցի:

Ո՛հ, տղաս, գոչեց հայրը զմայլութեամբ
ողջագուրելով զնա, անվրէպ քեզ վայել է մատա-
նին:

Վ Ե Ր Ձ

2133

2013

